

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE
—————
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13041

OLIVER TVIST

Charles Dickens

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פּוֹלִיטִישֵׁנְדֵר
אַלִיזוֹעֵר טוֹוִיסט

אַמפֿונד אַ שוויצער
פֿאַר אַ פֿאַרשפּאַנענע

ט.ש. דיקענס
אַלִיזוֹעֵר טוֹוִיסט

ע. י. ל. פ. ב. א. מ. ע.

אין פרעסע ארכיוו

[82-3]

13/3263

שול- און פיאָנערן- ביבליאָטעק

אונטער דער רעדאקציע פון ל. רעזניק

פּוֹלְשֵׁי בִּיבְלִיאֹטֵק
מִשָּׁח אֲדָנֶיךָ
נְהַיֵּאדֶךָ

מ.ש. דיקענס

אָלְיֵן עֵלְטֵן

№ 4

קאַנפּעראַטיװער פּאַרלאַג

קולטור-ליגע

קיפּח - 1925

מעלונכע - טרעסט - קיעוו - דרוק'
4-טע דרוק, וואַראָווסקע גאָס 42.
באַשט. 2959 א. בעדרוקט 4000
(גובליס 9166 קיעוו)

אָליווער טוויסט

1

דאָס אָרט, וואו אָליווער איז געבוירן געוואָרן

אין איינער א באוואוסטער שטאָט איז צווישן קאַלערליי גע-
זעלשאַפטלעכע דירעס געשטאַנען א „הויז פאַר אַרעמע לייט“.
אין אַטדעס הויז איז געבוירן געוואָרן דער העלד אונזערער.
דער רויפע האָט געהאַלפן דעם קינד ארויסקומען אף דער
וועלט. נאָר ביז ס'איז קלאָר געוואָרן, אַז דאָס קינד רעכנט טא-
קע אינדערעמעסן פאַרבלייבן, האָט אביסל געדויערט.
אָליווערן איז טון סאמע טכילעס זייער שווער געווען צו
עטעמען. ער איז געלעגן אומבאוועגלעך אף אַ זעקל, א אָנגע-
שטאַפט מיט וואַט, און לעבן מיט טויט האָבן זיך איבער אים
געאַמפערט. ס'האָט שוין אפילע געהאלטן דערביי, אז דער לעצ-
טער זאָל איינעמען.
ווען אָליווער וואָלט דעמאָלט געווען אַרומגערינגלט מיט גע-
טרייע באַבעס און מומעס, מיט געניטע אמען און טיף-געלערנ-
טע דאָקטוירים, וואָלט ער, אָן שום סאַטעק, אוועק אף יענער
וועלט. נאָר, צום גליק זינעם, איז לעם אים קיינער ניט געווען,
כּוּך א אַרעמער אַלטיטשקער, וואָס האָט זיך קאַם געהאַלטן אף
די פּיס מאכמעס צופיל ביר טרינקען, און כּוּך א רויפע, וואָס האָט
געהיילט „לויט קאַנטראַקט“.

האָבן אַליווער און די נאטור געזיגט. נאָך עטלעכע פּרוואוון האָט ער, אַליווער, א זיסן געטון, א ניס געטון און גענומען הויך. אָף א קאַל, מעלדן די איינוואוינער פון „הויז פאר אַרעכע לייט“, אַז ס'איז צוגעקומען אַנייע באשעפעניש, אַנייער איינוואוינער. די מעלדונג איז געמאכט געוואָרן מיט א לאנגן שאַרפן קוויטש. טייקעף נאָכן קוויטש האָט זיך רירן גענומען די צערסיסענע קאַלדרע אָפן בעטל. א בלייכער קאַפּ פון א יונגער פרוי האָט זיך שווער אופגעהויבן פון קישן און א שוואַך, ציטעריק קאַל האָט געזאָגט:

— לאַזט מיך אַ קוק טון אפן קינד. וועל איך קאָנען רואיק שטארבן...

דער רויפע איז געזעסן לעס קאמין און מיט האנאָע געווא-רעמט, געריבן די הענט. ער איז אופגעשטאנען. איז צוגעגאן צום בעטל און האָט געזאָגט מיט א אומגעוויינלעך-ווייך, מילד קאַל:

— ווייס איך. וואָס רעדט איר וועגן שטארבן?

— גאָט באַהיט! — האָט א זאָג געטון די אלטיטשקע און האָט אפדערגיך, פלינק באהאלטן אין קעשענע אריין דאָס גרינע פלעשל, פון וועלכן זי האָט די גאנצע צייט געשמאַק געוויגן אין איר ווינקל — יא, אַ מאַמע זיין איז ניט קיין גרינגע מאַיסע! נאָ, זע: אָט איז דיין קינד.

דער רויפע האָט דערלאנגט דאָס קינד דער מוטער אין די הענט אריין.

זי האָט היציק צוגעדריקט אירע קאַלטע, ווייסע ליפן צום קינדס קעפל, זי האָט א גלעט געטון מיט דער האַנט זיין פאַנעם, דערנאָך האָט זי ווילד א קוק געטון ארום זיך, האָט א פלאטער געטון, איז אומגעפאלן מיטן קאַפּ אַראָפּ און — איז געשטאַרבן.

דער רויפע און די אלטיטשקע האָבן איר געריבן, געווארעמט די ברוסט, די הענט, די שלייפן, נאָר — אומזיסט און אומנישט, די פרוי האָט ניט אופגעוואכט.

— זי איז פארטיק, מיסטריס סינגעמי! — האָט געזאָגט דער רויפע.

— אַך, אַזאַ אומגליקלעכע! — האָט געזאָגט די אלטיטשקע
און האט אופגעהויבן דעם קאָרעק, וואָס איז אראָפּגעפאלן אפּן
קישן בעאייס ווי האָט זיך אָנגעבויגן נעמען דאָס קינד, — אַזאַ אומ-
גליקלעכע!

— זאָלסט ניט שיקן רופן מיך, אַז דאָס קינד וועט שרייען. —
האָט געזאָגט דער רויפע, אָנטוענדיק די הענטשן, — אויב ער וועט
אומרואיק זיין, גיב אים אביסל קאַשע.

ער האָט, דער רויפע, אָנגעטון דעם הוט זיינעם און זיך גע-
לאָזט צו דער טיר. נאָר באַם בעטל האָט ער זיך אָפּ אַרעגע
פאַרהאלטן און האָט געזאָגט:

— זי איז אַ גאַנץ כיינעוורדיקע געווען. פון וואָנען איז זי עס
אָנגעקומען?

— סע האָבן זי נעכטן באַנאַכט געבראַכט אַהער די שטאָט-
וועכטער, — האָט געענטפערט די אלטיטשקע, — זיי האָבן זי געפונען
ליגן אינמיטן גאַס. זעט אויס, פון ווייט איז זי אָנגעקומען,
די שטייול אירע זיינען אינגאַנצן צעריסן געווען. פונדאנען איז
זי געגאַן און וואוהין — ווייסט קיינער ניט.

דער רויפע איז אַוועקגעגאַן עסן וואַרעמעס. די אלטיטשקע
האָט ווידער אַ זיפּ געטון פון גרינעס פלעשל, האָט זיך אוועק-
געוועצט לעבן קאַמין און גענומען אָנטון דאָס קינד.

זי האָט עס אַרומגעוויקלט מיט אַ געל-אַפּגעבליאַקעוועטער קאָל-
דרע, און סע איז געוואָרן אַ שטאָט-קינד, אַ יאָסעם פון הויז
פאַר אַרעמע לייט, אַ קאַפּצענדל, וואָס איז אָפּ עלנט און אָפּ
צאָרעס פאַרלאָזט אין דער גאָרער וועלט.

אַליווער האָט מיט אלע קויכעס געשריגן, ווען ער וואָלט
פאַרשטאַנען, אַז ער איז אַ יאָסעם, וועגן וועלכן ס'דאַרף איצט
זאָרן די שטאָט-מאַכט, וואָלט ער געוויס אַסאַך, אַסאַך העכער
געשריגן.

ווי אזוי מ'האָט אַליווערן דערצויגן

מ'האָט אוועקגעגעבן דערציען אַליווערן אין א דערפּל, דריי מייל גאַנג פון שטאָט.

דאָרט האָבן א צוואנציק—דרייסיק קינדער, וואָס האָבן פאַר-זינדיקט קעגן געווען וועגן אַרעמע לייט, גאַנצע טעג געוואָלגערט זיך אַפּן דיל. מיט קליידונג און מיט שפּייז זיינען די קינדער ניט זייער צעפּרידנעשטעלט געווען. מ'האָט דאָרט הי א מוטער אַכטונג געגעבן אָף די קינדער א באיאָרטע פרוי. באַקומען פלעג זי, די פרוי, פאַר יעדער איינעם פון די פאַרברעכער צו זיבן פענס א וואָך.

זיבן פענס א וואָך — דאָס איז גאָר א פיינע די'עטע פאר א קינד! מע קאָן אַסאך איינקויפן פאַר זיבן פענס, זייער א סאך אַזוינס, וואָס איז אומשטאַנד צו שווער מאַכן און קאליע מאַכן דעם מאַגן!

די אומזעערן איז געווען א פאַרשוין מיט כעשבן און מיט געניטקייט: זי האָט געוואוסט, וואָס אַזוינס איז נוצלעך פאַר די קינדער, און נאָך בעסער—וואָס איז נוצלעך פאַר איר אליין. זי פלעג איבערלאָזן זיך א גרויסן טייל פון דער וואָך-האַכנאַסע, און אַזוי ארום פלעג זי אָפּהיסן דעם יונגן דאָר.

דאָס קינד פלעג קראַנק ווערן פון הונגער און קעלט און פלעג אוועק אָף יענער וועלט.

ס'פלעג טרעפן, אַז מ'האָט דאָס קינד געטרייסלט איינינעם מיטן מאַטראַציל בעאייס צורעכטמאַכן דאָס בעטל, אָדער אַמאָל פלעג מען אָפּבריען דאָס קינד בעאייסן וואָשן. דעמאָלט פלעגן די ריכטער אָנהויבן א שטריינגע אויספאַרשונג, און די מיטגלידער פון דער געזעלשאַפט פלעגן שרייבן פראָטעסטן. נאָר דעמאָלט פלעגן זיך טייקעף באַווייזן אלס איידעם—דער רויפע און דער פאַרוואַלטער. דער רויפע פלעג געוויינלעך פאַלמעסן דאָס קער-

פערל און פלעג גארניט ניט געפינען, דער פארוואלטער — פלעג
געבן א שוואוע. דאך פלעגן די מיטגלידער פונם געזעל-
שאפט-ראט פון צייט צו צייט קומען צו גאסט אין דערפל אריין.
זיי פלעגן באצייטנס צעוויסן געבן, אז זיי „גייען“.

די קינדער פלעגן שטענדיק באווייזן זיך פאר זיי זייער ריי-
ניקע. ציכטיקע: איז וואָס באַדאַרף מען נאָך? —

דערדאָזיקער מין דערציאונג האָט, פאַרשטייט זיך, ניט גע-
קאָנט אויסכאָווען קינדער מונטערע, פריילעכע.

צו ניין יאָר איז אַליווער טוויסט שוין געווען א בלייך,
אויסגעצערט קינד. די נאטור אָבער האָט באַשאַנקען אַליווערס
קערפערל מיט עפעס א מין ווילדן גייסט. גאַנץ מעגלעך, אז טא-
קע דער הונגער, וואָס האָט אַכזאָריעסדיק געהערשט אין יעסוי-
מיס-הויז, האָט פאַרשטאַרקט אַט דעם גייסט און דערמיט פאַרהיט
אַליווערן פון טויט.

איינמאָל האָט ער, אַליווער, געפייערט זיין געבורטס-טאָג
איניינעם מיט נאָך צוויי יונגע דזשענטלמענען אין קעלער פאַר
קוילן, וואוהין מ'האַט זיי פאַרשפאַרט, דערפאַר וואָס זיי האָבן
געהאַט די האָוע צו מעלדן, אז זיי זיינען הונגעריק. פלוצלינג
איז מיסטריס מען, די מילדע אושזעערן פון יעסוימיס-הויז, גע-
פלעפט געוואָרן פאַר כידעש: ס'האַט זיך אומגעריכט באווייזן דער
פארוואלטער, מיסטער באַמבל. ער איז געשטאַנען בא דער פערט-
קע פון גאַרטן און זיך געמיט אופעפענען זי.

— אַך, גאַט מיינער, דאָס זיינט איר, מיסטער באַמבל? —
האַט זי אויסגעשריגן, מיסטריס מען, מיט געמאַכטער פרייד,
אַרויסרוקנדיק דעם קאָפּ דורכן פענצטער (סוסאַנאַ! נעם אַלי-
ווערן און די אַנדערע צוויי מאַלפעלעך און וואָש זיי גיכער אָפּ!) —
אַך, מיסטער באַמבל, ס'אַראַ פרייד בא מיר, וואָס איך זע אייך!
נאָר מיסטער באַמבל איז געווען א מענטש א נערוועזער;
אנשטאָט צו ענטפערן אָף אַזאַ פריידפולער באגריסונג, האָט
ער מיטן גאַנצן קויעך פון די פיס געקלאַפט אין דער
פערסקע.

— וואָס איז? — האָט אַרויסלויפנדיק געוואָגט מיסטריס מען
 (די דריי אינגלעך האָט מען שוין אוועקגעפירט). — אַך, גאָט מיי-
 נער! פאַרטון מיט די קינדער, האָב איך גאָר פאַרגעסן, אז די
 פערטקע איז פאַרשפּאַרט, קומט אריין, סער, קומט אריין, כּיבצט
 אייך, מיסטער באַמבל, זייט אַזוי גוט...
 כאָטש די דאָזיקע איינלאַדונג איז באַגלייט געווען מיט א פיי-
 נעם רעוועראַנס, וואָס וואָלט געמעגט ווייכער מאַכן דאָס האַרץ
 פון פאַרוואַלטער, דאָך איז ער, דער פאַרוואַלטער, נאָך פאַר-
 בליבן אופגערעגט.
 — איר האַלט פאַר העסלעך און פאַר פיינ, מיסטריס מען, —
 האָט געסערעגט מיסטער באַמבל, קלאַפנדיק מיטן שטעקן זיינעם, —
 איר האַלט פאַר העסלעך און פיינ צו צווינגען די אַנגעשטעלטע
 פון דער געזעלשאַפט וואָרטן באַ אַייער פערטקע, געאייס אין דער
 מינדסטער פאַרזאמונג היינט אָפּ דער גוירל פון די אומגליקלע-
 כע יעסוימיס? איר פאַרגעסט, מיסטריס מען, אַז איז זיינט א
 פערזאָן, וואָס די געזעלשאַפט געטרויט איר, א פערזאָן, וואָס בא-
 קומט געהאַלט פון דער געזעלשאַפט!
 — איך פאַרזיכער אייך, מיסטער באַמבל, איך האָב נאָר-
 וואָס געוואָגט איינעם פון מיינע ליבע קינדערלעך, אז היינט —
 מאַרגן דארפט איר קומען. זיי האָבן אַזויפיל אָפשיי פאַר אייך,
 די קינדערלעך! —
 שטיל און האַכנאַעדיק איז געווען דאָס קאָל פון מיסטריס
 מען. מיסטער באַמבל האָט זייער געהאַלטן פון זיינע רעדנערישע
 פייאיקייטן און, ביכלאל, פון זיין גאַנצער פערזענלעכקייט. ער
 האָט געפונען פאַר מעגלעך ווייכער מאַכן זיין גראָבן טאָן.
 — פיינ, פיינ, מיסטריס מען, — האָט ער געענטפערט, — זאָל
 זיין אַזוי. לאַמיר אַריינגיין, מיסטריס מען, איך דארף מיט אייך
 איבערדיין. איך בין געקומען צוליב א איניען.
 מיסטריס מען האָט אַריינגעפירט דעם פאַרוואַלטער אין אַ
 קליין צימערל, צוגערוקט אים אַ ביינקל און מיט איראם-האקאָ-
 וועד אוועקגעלייגט זיין דרייעקיקן הוט און זיין שטעקן אמן

טיש. מיסטער באַמבל האָט אָפגעווישט פון פאַנעם דעם שוויס,
האָט מיט האַנאַע א קוק געטון אָף זיין דרייעקיקן הוט און האָט
א שמייכל געטון.

— איצטער... זייט אַזוי גוט, איר זאָלט קיין פאַריבל ניט
האַבן אָף מיר דערפאר, וואָס איך וועל אייך זאָגן, — האָט אזאָג
געטון מיט א וואונדערלעך-צאַרטן קאַל מיסטריס מען, — איר זיינט
דאָך אַזוי ווייט געגאַנגען... וועט איר ניט אויסטרינקען א טראָפּנדל,
מיסטער באַמבל?

— קיין איין טראָפּנדל ניט, קיין איינס ניט! — האָט מיט
גרויס זעלבסטווערדע אויסגעשריגן מיסטער באַמבל און האָט א
פאַכע געטון פון זיך מיט דער האַנט. גערוט האָט נאָך אָף זיין
פאַנעם די פריערדיקע מילדקייט.

— איך האַלט, אז איר דארפט זיך ניט אָפּזאָגן — האָט גע-
זאָגט מיסטריס מען, — בלויז אַ טראָפּנדל... א פיצעלע טראָפּנדל...
מיט א טראָפּנדל קאַלטער וואַסער און מיט א שטיקל צוקער.
מיסטער באַמבל האָט אַ הוסט געטון.

— גאָר-גאָר א פיצעלע טראָפּנדל, — האָט געבעטן מיסטריס
מען, — פאַראַן, פאַרשטייט איר מיך, אַביסעלע אין הויז... צוליב
די קראַנקע קינדער, מיסטער באַמבל.
מיסטריס מען האָט אופגעפנט די שאַפּע און אַרויסגענומען
פון דאָרט אַ פלעשל און אַ גלאָז:
— דזשין איז עס...

— איר גיט די קינדער אייערע טיי מיט דזשין, מיסטריס
מען? — האָט געפרעגט מיסטער באַמבל, נאָכשפירנדיק מיט די
אויגן אירע באַוועגונגען.

— וואָס דען זאָל מען טון? כאַטש ט'קאָסט אפילע טייער...
נאָר איר ווייסט דאָך, איך קען ניט צווען ווי זיי ליידן, די קינד-
דערלעך.

— יאָ, — האָט געזאָגט מיסטער באַמבל, — איר זיינט זייער א
גוט-הארציקע פרוי. מיסטריס מען (זי האָט דערווייל אַוועקגע-
שטעלט די גלאָז). כוועל אומבאדינגט דערמאָנען וועגן אייך

דער געזעלשאַפֿט, מיסטריס מען (ער האָט צוגערוקט די גלאַז צו זיך). איר באַזיט זיך צו די קינדער, ווי אַ געטרייע מוטער, מיס-טריס מען (ער האָט צענויפגעמישט דעם דושין מיט וואַסער). איך... וועל מיט פאָרגעניגן אויסטרינקען פאר אייער געזונט, מיסטריס מען.

— ער האָט מיטאַמאָל אַריינגעשלונגען א האלבע גל...
— איצטער צום איניען, — האָט ער געזאָגט, מיסטער באַמבל, און האָט אַרויסגענומען פון קעשענע א לעדערנעם טייסטער.
— דאָס אינגל, וואָס הייסט אַליווער טוויסט, איז היינט אלס געוואָרן פונקט צען יאָר.
— אַ טייער קינד! — האָט אים איבערגעשלאָגן די רייד מיס-טריס מען און האָט א רייב געטון מיטן עק פאַרטוך דאָס לינקע אויג.

— ניט געקוקט דערוף, וואָס מיר האָבן באשטימט א לוינ פון צוואַנציק פונט סטערלינג, ניט געקוקט דערוף, וואָס די גע-זעלשאַפֿט האָט אַוועקגעלייגט פיל קויעך און מויעך אָף צו קלאָר מאַכן די זאך, ווייסן מיר אַדאַיעם ניט ווער איז זיין פאַטער, זיין מוטער, ווייסן מיר ניט זיין איכעס, ניט זיין נאָמען.
מיסטריס מען האָט פאַרכידעשט א פליעסקע געטון מיט די הענט:

— ער הייסט דאָך אַליווער טוויסט!
דער פאַרוואַלטער האָט זיך אופגעשטעלט און האָט שטאַלץ געזאָגט:

— דאָס האָב איך צוגעטראַכט דעמדאָזיקן נאָמען!
— איר, מיסטער באַמבל?
— איך, מיסטריס מען, די געפונענע קינדער גיבן מיר נעמען לויטן לאַטיינישן אַלעפּבייס. דאָס לעצטע קינד האָט געקריגן דעם אָס ט., האָב איך אים אַ נאָמען געגעבן טוואַבל. אַז מ'האָט אונז געבראַכט אָט דעמדאָזיקן פאַרשוין, האָט עס געהאַלטן באַס אָס ט., האָב איך אים אַ נאָמען געגעבן טוויסט. דעם קומענדיקן אין דער ריי וועל איך אַ נאָמען געבן אונזוין, און אַזוי ווייטער.

ס'זיינען באַ מיר פאַרטיק נעמען גיין סאָף אַלעפּייס. דערנאָך
וועל איך אָנהויבן אפּסניי פון אָנהויב.

— אַ זיינט איר דאָ א טאַלאַנטפולער שריפטשטעלער, מיט-
טער באַמבל!

— יאָ, יאָ, — האָט געענטפערט דער פאַרוואַלטער, וועלכן
ס'האָט זייער האַנאָע געטון דער קאָמפּלימענט. — גאַנץ מעגלעך,
גאַנץ מעגלעך, מיסטויס מען. — ער האָט אויסגעטרונקן די רעשט
דזשין און האָט צוגעגעבן: — איצט איז שוין אַליווער צו גרויס,
ער טאָר שוין דאָ ניט פאַרבלייבן. די געזעלשאַפט האָט באַשלאָסן
אים צונעמען צוריק, אין, הויז פאַר אַרעמע לייט. דאָס בין איך
נאָך אים געקומען. באַווייזט אים מיר אַהער.

— אַט - טייקעף בריינג איך אים, — האָט געזאָגט מיסטויס
מען און איז אַרויס פון צימער.

אַליווער, וועלכן מ'האָט שוין באַווייזן אַרומוואַשן און אָנטון,
איז אַריינגעקומען אין צימער אַריין נאָך דער אופּזעצן.

— נויג זיך פאַרן דזשענטלמען, אַליווער, — האָט געזאָגט מיט-
טריס מען.

אַליווער האָט זיך אַנויג געטון פאַרן פאַרוואַלטער און פאַר
זיין דרייעקין הוט.

— ווילט זיך דיר אַוועקגיין מיט מיר? — האָט אַ פּרעג גע-
טון מיסטער באַמבל.

אַליווער האָט געוואַלט ענטפערן, אַז ער האָט כיישעק אַוועק-
צוגיין פון דאַנען מיט וועמען ס'זאָל ניט זיין, נאָר פּלוצלינג,
אופּהויבנדיק דעם קאַפּ, האָט ער זיך געטראָפּן מיטן בליק פון
מיסטריס מען: זי האָט אים פון הינטערן פאַרוואַלטערס ביינקל
געדראָט מיט דער פויסט. ער האָט טייקעף פאַרשטאַנען, וואָס זי
מיינט. די פויסט איז אים זייער גוט באַקאַנט געווען.

— און זי וועט אויך גיין מיט מיר? — האָט ער, אַליווער,
געפּרעגט.

— ניין, זי טאָר ניט אַוועקגיין, — האָט געענטפערט מיסטער
באַמבל, — נאָר זי וועט אָפּט קומען צו דיר צוגאַסט.

קיין גרויסע טרייסט פארן קינד איז עס ניט געווען. נאָר
דאָך האָט ער, אַליווער, באַוויון צו מאַכן דעם אָנשטעל, אז
ס'טוט אים זייער באַנק אַוועקצוגיין פון דאַנען.

וויינען — איז באַ אים גאָר אַ געוויינלעכער איניען געווען.
דער הונגער און די קלעפּ האָבן עס אים אויסגעלערנט. האָט ער,
אַליווער, געוויינט — טאַקע ניט אַף קאַטאַוועסן.

מיסטריס מען האָט אים געהאַלט, געקושט, און קעדיי ער
זאָל ניט אריסזען אַזוי פאַרמאַסערט, מיטגעגעבן אים אַ שטיק
ברויט מיט פוטער.

מיט דער שטיק ברויט אין האַנט און מיט א טונקל היטעלע אַפן
— קאַפּ איז אַליווער אַרויס פון אַטדעם שרעקלעכן הויז, וואָס
האָט אים אַלע יאָרן קיין איין גוט וואָרט, קיין איין מילדן בליק
ניט געשיינקט.

עפעס אַ מין שווערער אומעס איז אים באַפאַלן, ווען ער איז
פאַרביי די פערטקע פון גאַרטן. די אומגליקלעכע כאווייריס, וואָס
ער האָט דאָ איבערגעלאָזט, זיינען געווען זיינע איינציקע גוטע
פריינט.

דער שוידערלעכער געפיל פון עלנט אין גאָר א וועלט האָט
צענויפגעפרעסט דאָס קינדערשע האַרץ.

מיסטער באַמבל האָט געשפאַנט גיך.

דער קליינער אַליווער האָט אים פעסט געהאַלטן באַם ארבל.
געשלעפט זיך הינטער אים און געפרעגט אים באַ יעדער ראָג:
"שוין נאָענט?"

אַף די פראַגעס האָט ער באַקומען פון מיסטער באַמבעלן
קורצע, ברויגעזע ענטפערן. די מילדקייט, וואָס ס'האָט אַרויסגע-
הופן דער דושין, האָט שוין אָנגעהויבן פאַרשווינדן ווערן. מיט-
טער באַמבל איז ווידער געוואָרן מיסטער באַמבל, פאַרוואַלטער
פון, הויז פאַר אַרעמע לייט.

ניט באַוויון האָט אַליווער אַפויין א פערטל שאַ אין, הויז
פאַר אַרעמע לייט — אונטער דער אופזוכט פון עפעס אַ אַלטיטשקער,
ניט באַוויון האָט ער אופצועסן א צווייט שטיקל ברויט, — מיסטער

באמבל האָט זיך אומגעקערט מיט א ענטפער, אָו אַצינד איז שוין שפעט און אָו דער קאָמיטעט פון דער געזעלשאפט האָט גע- הייסן קומען מיט אַליווערן אפן צווייטן טאָג. אַליווער האָט ניט פאַרשטאַנען, וואָס באטייטן די ווערטער „קאָמיטעט“ און „געזעלשאַפט“. ער האָט ניט געוואוסט וואָס זאָל ער טון — לאַכן צי וויינען.

אינדערפרי האט אים מיסטער באַמבל מעכאַבעד געווען מיטן שטעקל איבערן קאָפּ און איבער דער פלייצע, קעדיי אופוועקן אים און קעדיי דערמונטערן אים, און האָט אים געהייסן נאָכגיין. ער האָט אים אריינגעפירט אין א ברייטן ווייסן זאָל, וואו ס'זיינען ארום אַ טיש געזעסן אַכט אָדער צען דזשענטלמענען, אינמיטן איז אַף א שטול, א העכערן פון אַלע שטולן, געזעסן גאָר א גראַבער דזשענטלמען מיט אַ קיילעכיק דויט פאַנעם.

— נויג זיך פאר דער פאַרוואַמלונג — האָט א זאָג געטאָן מיסטער באַמבל.

אַליווער האט א וויש-אַפּ געטאָן מיט דער האַנט די טרער- לעך, וואָס האָבן זיך אים געשטעלט אין די אויגן. ניט זעענדיק פאר זיך קיין שום פאַרוואַמלונג כּוּצן טיש, האָט ער גידעריק, גידעריק א נויג געטון זיך פאַרן טיש.

— ווי הייסטו, אינגל? — האָט געפרעגט דער דזשענטלמען, וואָס איז געזעסן אפן הויכן שטול.

אַליווער האָט זיך דערשראָקן, אז ער האט דערזעען אזא אוילעם מיט דזשענטלמענען. ער האָט אָנגעהויבן ציטערן.

דער פארוואַלטער האָט אים געגעבן הינטן-אַרום א שטויס, — האָט ער געמוזט א געשריי געבן. געענטפערט האָט ער אף דער פראַגע מיט א שטיל קאָל און מיט אַפּטע האַפּטאַקעס. איינער פון די דזשענטלמענען, וואָס איז געווען אָנגעטון אין א ווייסן ושילעס, האָט אים באלד דערפאר טאַקע אָנגערופן „טיפּעש“.

— אינגל, — האָט געזאָגט דער דזשענטלמען, וואָס איז גע- זעסן אפן הויכן שטול, — הער: דו ווייסט, פאַרשטייט זיך, אז דו ביסט א יאַטעם?

— וואָס הייסט עס, סער? — האָט געפרעגט אַליווער.
— דאָסדאָויקע באַכערל איז א טיפּעש, איך זע עס באשיימ-
פערלעך. — האָט זיך אָנגערופן דער דזשענטלמען, וואָס אינם
ווייסן זשילעט.

— וואַרט-צו! — האָט געזאָגט דער, וואָס אפן הויכן שטול. —
דו ווייסט, אז דו האָסט ניט קיין טאטן, קיין מאַמען, אז ס'האָט
דיך אף קעסט גענומען די געזעלשאַפט, דו ווייסט עס?
— יאָ, סער, — האָט געענטפערט אַליווער מיט א געיאָמער.
— איז וואָס יאָמערסטו?! — האט געפרעגט דער דזשענטלמען,
וואָס אינם ווייסן זשילעט.

טאָקע אינדערעמעסן. ס'איז געווען אוי מעשוועדיק. מאַכמעס
וואָס האָט ער עס באדארפט וויינען, אַליווער?
— נו, מ'האָט דיך גענומען אהערצו, קעדיי מ'זאָל דיך דער-
ציען, קעדיי דו זאָלסט זיך אויסלערנען עפעס א נוצלעכע מע-
לאַכע. — האָט געזאָגט דער דזשענטלמען מיטן רויטן פאַנעם, וואָס
איז געזעסן אפן הויכן שטול.

— מאַרגן אינדערפרי, פון זעקס אויגער אָן, וועסטו שוין
האַבן ארבעט. — האָט צוגעגעבן דער דזשענטלמען, וואָס אין
ווייסן זשילעט.

לויט דער אָנווייזונג פון פארוואַלטער, האָט אַליווער זיך גי-
דעריק א גויג געסון פאר דער פאַרוואַמלונג.

דערנאָך האט מען אים אריינגעשטיסן אין א גרויסן צימער,
וואָס איז ענלעך געווען אף א טפיסע-קאַמער. מיט ביטערן גע-
וויין איז ער אַנטלאָפן געוואָרן אפן האַרטן בעטל.
ער איז געלעגן, אַליווער, אין א מין כאַלאַשעס, ער האָט
גאַרניט ניט געוואוסט פון דעם, וואָס ס'טוט זיך-ארום אים.
די געזעלשאַפט האט דערווייל אין דעמזעלבן טאָג באַשטימט
דעם גוירל זיינעם.

די מיטגלידער פון קאָמיטעט, פערזאָנען מיט טיפּע, קלוגע
געזאַנקען, האָבן, טראכטנדיק וועגן, הויז פאַר אַרעמע לייט,
באַשלאָסן, אַז אומזיסטיקער פרישטיק, וואַרעמעס, טיי און

אָוונטברויט אין מעשעך פון א גאַנץ יאָר — דאָס איז א גאַ-
ניידן, אין וועלכן מ'קאָן. גאַרניט גיט טוענדיק, אייביק געניסן פון
וואוילטאָג, — דאָס קאָן נאָר פון וועג אראָפּפירן די כעווע.
— אָ — אָ! — וואָס געזאָגט דער קאָמיטעט. — מיר דאַרפן
זיי דערמאַנען אין זייערע היסכאַיעוועסן. מיר דאַרפן ענדערן
די לאַגע.

האַבן זיי, די מיטגלידער פון קאָמיטעט, געשלאָסן אַ אָפּמאָך
מיט א וואָסערפירער און מיט א הענדלער פון האָבער-גרויפן
און דריי מאָל אין טאָג געגעבן די אָרעמע לייט זייערע מאַכאַליס
פון האָבער-גרויפן, צוויי מאָל אין וואָך — קנאַבל און אום ווג-
טעק — צו שטיקלעך ווייס ברויט. די אָרעמע לייט פלעגן אָדער
ביסלעכווייס אויסשטארבן אין הויז אָדער, ארויסגעשליידערט פון
הויז, פלעגן זיי שטאַרבן אף דער גאַס.

די ערשטע זעקס כאַדאַשים נאָך דעם, ווי מ'האַט געבראַכט
אָליווערן, האָט מען דידאָזיקע סיסטעם דורכגעפירט פינקטלעך,
ביז גאָר פינקטלעך. די צאָל אָרעמע לייט האָט זיך פאַרקלע-
נערט, די צאָל יעסוימיס — אויך. דער קאָמיטעט האט זיך מעכאַיע
געווען.

געהאָדעוועט האָט מען די קינדער אין אַ גרויסער זאַל. אין
איין ווינקל פונם זאַל איז געשטאַנען א גרויסער קעסל. פון אָטדעם
קעסל האט דער אופווער אין א פאַרטוך, מיט דער הילף פון
צוויי ווייבער, געטיילט קאַשע אין באַשטימטע שאַען.
פאַר יעדער אינגל פלעג אָנקומען גיט מער, ווי איין קליין
שעלעכל. א אויסנאַם פלעג מען מאַכן בלויז יאָנטעוו.
דידאָזיקע שעלעכלעך פלעג מען קיינמאָל גיט דאַרפן וואָשן:
די קינדער פלעגן זיי אַזוי ארומקריצן מיט זייערע לעפל, או זיי
פלעגן אָנהויבן גלאַנצן, די שעלעכלעך.
נאָכן ארומקריצן די שעלעכלעך פלעגן זיך די קינדער אוועק-
שטעלן באַט קעסל און קוקן מיט גיריקע אויגן, ווי זיי וואָלטן
געוואָלט איינשלינגען דעם גאַנצן קעסל. אַזוי פלעגן זיי אָפּ-
שטיין א צייט, קוקן און לעקן די פינגער.

אָליווער טוויסט מיט די כאַווייריס האָבן דרײַ כאַדאַשים גע-
ליטן הונגע-פײן. סאָפּקאַלסאָף זײנען זײ אוי ווילד און דול
געוואָרן, או איין אינגל האָט א זראָ געטאָן, אַז ער וועט אמאָל
באנאַכט אופּעסן דעם כאַווער. וואָס שלאָפּט לעבן אים, אויב
מע וועט אים ניט פארגרעסערן דעם כײלעק קאַשע.

איז כעוורע אינגלעך צענויפגעקומען זיך אף א באראָטונג.
מ'האָט געוואָרפן גוירל — אף וועמען ס'וועט אויספאלן, דער וועט
צוגיין צום אופּוער נאָכן אָונטברויט און וועט בעטן א הויסאַפּע.
דער גוירל איז געפאלן אף אָליווער טוויסטן.

אַנעקומען איז אפּדערנאַכט. די קינדער האבן פארגומען די
ערטער. דער אופּוער, אָנגעטון אין קיכער-קלייז, האָט זיך
אַוועקגעשטעלט באַם קעסל. די באַהעלפּערנס האָבן זיך געשטערט
הינטער אים. מ'האָט צעטיילט די קאַשע. פאר דער קורצער סודע
האָט מען לאַנג געדאוונט.

די קאַשע איז אין מעשעך פון איין רעגע פארשוואונדן גע-
זאָרן. די קינדער האָבן גענומען מורמעלען און טאַכן קאַלערליי
צײכנס אָליווערן. די, וואָס זײנען געשטאַנען לעבן אים, האָבן
אים געשכּופּט פאַרויס.

דער הונגער האָט אין אָליווערן אופּגעוועקט עפעס א מין
ווילדע דרייסטיקייט. די שרעקלעכע לאַגע האָט אים נאָך אופּגע-
מונטערט. ער האָט זיך אופּגעהויבן פון זיין אָרט באַם טיש, האָט
אויסגעשטרעקט דעם אופּוער זיין שעלעכל מיט זיין לעפל און
האָט, אליין דערשרעקנדיק זיך פאר זיין האָזע, אַ זאָג געטון:

— כײַבעט געבן מיר נאך אביסל.

דער גראָבער, רויטפענעמדיקער אופּוער איז מיטאַמאָל בלייך
געוואָרן. עטלעכע רעגעס האָט ער געפּלעפּט געקוקט אפן
קליינעם בונטאַר. דערנאָך האָט ער א קוק געגעבן אין קעסל אריין.
אלע אַרום זײנען דערשטוינט געוואָרן. די קינדער זײנען
געבליבן שטיין פארשטאַרט.

— וואָ-אַ-ס? — האָט, ענדלעך, מיט א שלאבעריק קאָל גע-

פרעגט דער אופּוער.

— כ'בעט, האָט איבערגעכאַזערט אַליווער, -געבן מיר נאָך אַביסל.
דער אופווער האָט א זעץ געטאַן אַליווערן מיט דער לעפל
איבערן קאַפ און האָט געשיקט רופן דעם פארוואַלטער.
דער קאַמיטעט פון דער געזעלשאַפט איז געזעסן שטום-
שווייגנדיק, ווען מיסטער באַמבל איז אויסער זיך אריינגעפליגן
אין צימער אריין און האָט זיך א ווענד געטון צום דזשענטלמען,
וואָס אָפן הויכן שטול:

— איר וועט אנטשולדיקן, מיסטער לימבקינס, אַליווער טוויסט
בעט א הויסאַפּע...

אלע האָבן א פלאַטער געטון. אף יעדערנס פאַנעם האָט זיך
שוידער באַהיזן.

— א הוי-סאַ-פע? — האָט געפרעגט מיסטער לימבקינס, — בא-
רואיקט זיך, קומט צו זיך, באַמבל, ענטפערט מיר ווי ס'דאַרף
צו זיין. האָב איך עס ריכטיק פאַרשטאַנען: או ער האָט אופּגע-
געסן דעם אַונטברויט, וואָס איז באשטימט געוואָרן דורכן קאַמי-
טעט, האָט ער געבעטן נאָך?

— יא, סער, נאָך! — האָט געענטפערט באַמבל.
— דאָסדאָזיקע באַכערל וועט האָבן זייער א וויסטן סאָף, —
האָט געזאָגט דער דזשענטלמען, וואָס אין ווייסן זשילעט, —
איך בין זיכער, או מע וועט אים אמאָל אופהיינגען!
אַלע האָבן שווייגנדיק מאַסקים געווען מיט דעם דזשענטל-
מענס נעויעס.

באַשטימט האָט דער קאַמיטעט, מע זאָל אַליווערן טייקעף
ערגעץ פארשפּאַרן. אף מאָרגן אינדערפרי איז אָפן טויער גע-
האַנגען א מוידאַע, אַז דער קאַמיטעט פון דער געזעלשאַפט זאָגט
צו פינף פונט סטערלינג דער פּערזאָן, וואָס וועט באפרייען
די געזעלשאַפט פון אַליווערן.

דאָס הייסט, פינף פּונט סטערלינג און אַליווער טוויסטן האָט
דער קאַמיטעט פאַרגעלייגט וועלכן ס'זאָל ניט זיין מאַנסבל אָדער
פּרוי, וואָס באַדאַרף האָבן א שילערל פאר וועלכער ס'זאָל ניט
זיין מעלאַכע.

מע גיט אלייזערן אוועק „לערנען זיך“

נאך דעם, ווי ער איז באגאן אַזאַ שוידערלעך-אומגעהיי-
 ערן פאַרברעכן, ווי בעטן אַ קאַשע-הויסאַפּע, איז אַליווער,
 אדאַנק דער קלוגשאַפּט פֿון באַרמהערציקייט פֿונם קאַמיסעט, אַפּגע-
 זעסן אַ גאַנצע וואָך פֿאַרשפּאַרט אין אַ פינצטערן, ליידיקן צימער.
 ער האָט געיאָמערט אַגאַנצן טאָג, און אז ס'איז אָנגעקומען
 די לאַנגע מוירעדיקע נאַכט, האָט ער מיט די קליינינקע הענטע-
 לעך פֿאַרשטעלט זיך די אויגן, זיך פֿאַרוקט אין אַ ווינקל אַריין
 און געמיט זיך אַנשלאָסן ווערן. נאָר אלעמאָל האָט ער אַפּגע-
 כאַפּט זיך, געציטערט און נעענטער צוגעטוליעט זיך צו דער
 קאַלטער וואַנט, וואָס האָט באַ אים אויסגעזעען, ווי אַן איינ-
 גיינציקער שטיצפּונקט אין דער פינצטערניש און אין דער עלנט-
 קייט אַרום.

מ'האָט אים דערלויבט וואַשן זיך אין הויף, ווייל געווען איז
 דעמאָלט גראַד דער וועטער זייער אַ פייכטער און אַ קאַלטער.
 קעדיי ער זאָל ניט פֿירן, פֿלעג מיסטער באַמבל אים דערוואַ-
 רעמען מיט ויין שטעקן. באַטאָג פֿלעג מען אים פֿירן אין זאָל
 אַריין און מע פֿלעג אים שמייסן פֿאַר אַלעמען אין די אויגן.
 קעדיי אַלע זאָלן אַ מוסער אַראָפּנעמען.
 אַט אַזוי האָט ער, אַליווער, געלעבט.

איינמאָל אין אַ אינדערפֿרי האָט מיסטער געמפּילד — דער
 קרימענקערער — געשפּאַנט פֿאַרטראַכטערהייט איבער דער גאַס. ער
 איז געווען פֿאַרטון אין אַ כעשבן: ווי אַזוי אַרום זאָל ער זיך
 צעצאָלן מיט ויין קוואַרטיר-באַלעבאָס, וואָס טוט אים אין טויט
 אַריין. ער האָט, מיסטער געמפּילד, בעשום אויפן ניט געקאָנט
 אָנצייילן באַ זיך פֿינף פֿונט סטערלינג.

אין גוואַלדיקן איעש האָט ער, מיסטער געמפּילד, געוידלט
 אַי זיך, אַי ויין פֿאַרנאָסע. פֿלוצלינג האָט ער, פֿאַרבייגייענדיק

לעבן, הוויז פאר אַרעמע לייט, דערזעען אין טויער א מוידאַע.
 — באַ! — האָט ער א זאָג געטון, מיסטער געמפילד, און איז
 צוגעגאַן צום טויער איבערלייענען די מוידאַע.
 באַס טויער איז געשטאַנען דער דזשענטלמען אין ווייסן
 זשילעט מיט הענט פארלייגטע אף הינטן.
 ער האָט פריילעך א שמייכל געטון, ווען ס'איז צוגעגאַן דער
 קוימענקערער. ער האָט פון זער ערשטער רעגע אָן געטראָפן, אז
 דאָס איז מיסטער געמפילד, יענער מענטש, וועלכן מ'קאָן אוועק-
 געבן אַליווער טוויסטן.
 מיסטער געמפילד האָט איבערגעלייענט די מוידאַע און האָט
 אויך אַ שמייכל געטון: פינף פונט סטעדלינג — דאָס איז פונקט
 דער סכום, אַין וועלכן ער נויטיקט זיך.
 ער האָט ווידעראמאָל איבערגעלייענט די מוידאַע פון אָנהויב
 ביון סאָף, האָט האַכנאָעדיק זיך א נעם געטאָן פארן פוטערנעם
 היטעלע און איז צוגעגאַן צום דזשענטלמען, וואָס אין ווייסן
 זשילעט.
 — דאָ געפינט זיך דאָס אינגעלע, וואָס די געזעלשאַפּט וויל
 אוועקגעבן, לערנען זיך? — האָט ער געפרעגט.
 — דאָ, ליבינקער, — האָט מיט א מילדן שמייכל געזאָגט דער
 דזשענטלמען, וואָס אין ווייסן זשילעט, — צוליב וואָס דאַרפסטו
 דאָס וויסן?
 — אויב די געזעלשאַפּט וויל, אַז דאָס באַכערל זאָל קאָנען
 אויסגעצייכנט קערן קוימענס — האָט געענטפערט מיסטער געמ-
 פילד, — איז באדאַרף איך האָבן א אינגל א געהילף, איך בין
 מאַסקים נעמען אים צו זיך.
 — קום אריין, ליבינקער! — האָט געזאָגט דער דזשענטלמען.
 מיסטער געמפילד האָט זיך געלאָזט נאָך אים און איז אריין-
 געקומען אין יענעם צימער, וואו ס'איז געזעסן דער קאָמיטעט.
 — דאָס איז זייער א מעסע מעלאַכע, — האָט געזאָגט מיט-
 טער לימבקינס, אַז ער האָט אויסגעהערט מיסטער געמפילדס
 פאַרשלאַג.

— ס'האָט געטראָפֿן, אז אינגלעך זיינען דערשטיקט געוואָרן
אין קוימען. — האָט געזאָגט א צווייטער דזשענטלמען.
— דאָס איז דעריבער, וואָס זיי ווייסן ניט ווי אַזוי צו באַ-
גיין זיך מיט קוימענס; זיי זיינען אלע פּויליאַקעס און אַקשאַ-
נים! — האָט געזאָגט געמפּילד.

עטלעכע מינוט האָבן די מיטגלידער פון קאָמיטעט מיט גרויס
היסלאוועס געשמועסט צווישן זיך. אז די באַראטונג האָט זיך
פאַרענדיקט, אז אַלע מיטגלידער האָבן זיך מיט זייער ערנסטע
פענעמער צוריק אוועקגעזעצט אַף זייערע ערטער, האָט מיסטער
לימבקינס געזאָגט:

— מיר האָבן זיך דורכגעשמועסט וועגן אייער פאַרשלאַג,
מיר זיינען ניט מאַסקים.

— באַשטימט, מיר זיינען ניט מאַסקים. — האָט געזאָגט דער
דזשענטלמען, וואָס אין ווייסן זשילעט.

— באַשטימט גיין. — האָבן צוגעגעבן די איבעריקע מיטגלידער.
באַ געמפּילדן האָט טאַקע געטראָפֿן, אַז א דריי אָדער פּיר
אינגלעך זיינען דערשטיקט געוואָרן אין קוימען. די מיטגלידער
פון דער געזעלשאַפט האָבן גראד געוואוסט דערפון. האָט ער,
דער קוימענקערער, פאַרדראָס צעקנייטשט אין די הענט דאָס
היטל און איז פאַמעלעך אָפּגעטראָטן פון טיש.

— ווילט איר ניט, הייסט עס, אוועקגעבן אים מיר, דזשענטל-
מענען? — האָט ער געפרעגט.

— גיין, — האָט געענטפערט מיסטער לימבקינס, — אַזא גע-
מיינע מעלאַכע איז ניט דערווערט די פרייז, וואָס מיר האָבן באַ-
שטימט.

געמפּילדס פּאַנעם איז ליכטיק געוואָרן. ער האָט מיט שנעלע
טריט צוגעשפּאַנט צום טיש און האָט א זאָג געטון:

— איז וויפל גיט איר, דזשענטלמענען? שטעלט ניט מע-
וואַיעש א אָרעמען מענטשן. נו, וויפל גיט איר?

— מיר דאַכט זיך, אַז דריי פונט וואָלט געווען גענוג. — האָט
געזאָגט מיסטער לימבקינס.

— מע וואָלט נאָך געמעגט געבן ווייניקער מיט אַ צען שי-
 לינג, — האָט צוגעגעבן אַ צווייטער.
 — נו, — האָט געזאָגט געמפילד, — זאָגט — פיר פונט, סערן.
 זאָגט — פיר פונט, און איר וועט פון אים אף אייביק פאָטער ווערן.
 — דריי פונט מיט צען שילינג, — האָט האַרב איבערגעכאַ-
 ווערט מיסטער לימבקינס.
 — נו, כיוועל אייך גיין אנקעגן, סערן. — האָט געזאָגט געמ-
 פילד, — דריי פונט און פופצן...
 — קיין קאָפּיקע ניט מערער! — האָט געענטפערט מיסטער
 לימבקינס.
 — איר באליידיקט מיך, דזשענטלמענען, — האָט גרויסע
 ספייקעס האָבנדיק, געזאָגט געמפילד.
 — נאַרישקייטן! — האָט געזאָגט דער דזשענטלמען, וואָס אין
 ווייסן זשילעט, — מע קאָן אים לייכט אוועקגעבן. היי, נעם אים!
 ער איז גראד אוּאַ אינגל, ווי דו באַדאַרפסט. אַמאָל וועט ער
 זיך נויטיקן אויך אין א שטעקן: א שטעקן וועט דיר נוצלעך
 זיין פאר אים. מיר וועלן דערווייל פאָסעב ווערן פון האָבן צו
 טאָן מיט אים און פון הויצאָעס. כאַ-כאַ-כאַ!
 מיסטער געמפילד האָט אַ קוק געטון אף די פענעמער פון
 די סערן, וואָס זיינען געזעסן ארום טיש. אַלע פענעמער האָבן
 געשמייכלט. האָט ער, מיסטער געמפילד, אויך א שמיכל געטון.
 דער האַנדל האָט זיך פארענדיקט, און מ'האָט באַפוילן מיסטער
 באַמבלען טייקעף נאָכן וואַרעמעס אַריינבריינגען אַליווער טוויסטן.
 מ'האָט דעם פאַרכידעשטן אַליווערן געהייסן ארויסגיין פונם
 פינצטערן צימער און אָנטון ריין וועש.
 ער האָט נאָך ניט באוויזן ארויסגיין און איבערטון דאָס וועש.
 אַז מיסטער באַמבל אַליין האָט אים געבראכט קאַשע און א יאָג-
 טעוודיקן כוילעק ברוים.
 אַז ער האָט דערזעען אוּאַ פראכט, האָט אַליווער גענומען
 קוויטשען, שרייען. ער איז זיכער געווען, אַז מע וויל אים האַר-
 גענען: אַניט וואָלט מען דאָך אים ניט געהאָדעוועט אוי זאָט.

— וויין ניט, אַליווער, עס און זאָג א דאנק — האָט פריי-
לעך געזאָגט מיסטער באַמבל. — מ'ווייל דיך אוועקגעבן, לער-
נען זיך.

— לערנען זיך, סערז — האָט פלאטערנדיק געפרעגט דאָס קינד.
— יא, אַליווער, — האָט געענטפערט מיסטער באַמבל. — א
פיינער, גוטהארציקער דזשענטלמען וויל דיר פארבייטן די טאַטע-
מאַמע, וועלכע דו האָסט ניט. ער וועט דיך אויסלערנען א מע-
לאַכע, ער וועט פון דיר מאַכן א לייט, כאַטש ס'וועט אפילע
קאָסטן דער געזעלשאַפט דריי פונט מיט צען שילינג... דריי פונט
מיט צען שילינג, אַליווער! אָט דאָס אלץ צוליב א אויסוואַרף,
צוליב א יאָסעם, וואָס קיינער אין דער וועלט קאָן פון אים ניט
אויסהאלטן.

מיסטער באַמבל האָט גערעדט מיט א האַרב קאָל. ער האָט
זיך אָפגעשטעלט, קעדיי כאַפן דעם אָטעם. אַליווער האָט זיך
ציעאָמערט.

— הער אוף! — האָט צעפרידן געזאָגט מיסטער באַמבל. —
הער אוף, אַליווער, וויש אָפ די אויגן, די קאַשע איז דאָך שוין
פול מיט טרערן!

אוועקסירנדיק אַליווערן, האָט אים מיסטער באַמבל אָנגע-
זאָגט, ער זאל וויין פריילעכער, — אויב אַ דזשענטלמען וועט אים
פרעגן, צי וויל ער זיך לערנען, זאָל ער ענטפערן „כ'ווייל“.
אַליווער האָט צוגעזאָגט פאַלגן.

אַז זיי זיינען אָנגעקומען, האט אים מיסטער באַמבל פאר-
שפּאַרט אין א קליין צימערל און געהייסן אים וואַרטן.
מיט א פלאַטערנדיק האַרץ האָט אַליווער געוואַרט העכער
א האַלבע שאַ. ענדלעך, האָט מיסטער באַמבל אריינגערוקט אין
דער טיר אַריין וויין קאָפ און האָט געזאָגט הויך אף א קאָל:

— נו, פריינט אַליווער, קום ארויס צום דזשענטלמען.
ער האָט ביז און דראַענדיק א קוק געגעבן אף אַליווערן
און צו אים א טורמל געטון:

— געדיינק, פוסטעפּאַסניק, וואָס איך האָב דיר אָנגעזאָגט!

אָליווער האט טמימעסדיק א קוק געטאָן אַפֿן מיסטער באַמבל.
יענער האט אים שנעל אריינגעבראַכט אין שכינעסדיקן צימער,
צו וועלכן ס'האָט געפירט די אָפּענע טיר.

געווען איז עס א גרויסער זאַל מיט זייער א גרויסן פענצ-
טער. בא א שרייבטיש זיינען געווען צוויי אלטע דושענטלמע-
נען מיט אָנגעפודרעטע קעפּ. איינער פון זיי האָט געלייענט א
צייטונג, דער צווייטער, אין ברילן, האָט געכראָפּעט איבער א
פאַרמעטענעם בויגן, וואָס איז געלעגן פאר אים.

מיסטער לימבקינס איז געשטאַנען אָף איין זייט טיש, מיט-
טער—געמפילד אָף דער צווייטער זייט.

מיסטער באַמבל וואָס צוגעפירט אָליווערן צום טיש.
— אָט איז דאָס אינגל, אייער עקסעלענץ. — האָט געזאָגט
באַמבל.

דער אַלטער דושענטלמען, וואָס האָט געלייענט די צייטונג,
האָט אָף א רעגע אופגעהויבן דעם קאָפּ און האָט אַ צי געטון
באַם אַרבל דעם צווייטן אלטן דושענטלמען. יענער האָט זיך
אופגעכאַפּט.

— האָ! — איז עס דאָס אינגל? — האָט געפרעגט דער אַל-
טער דושענטלמען.

— יאָ, סער, — האָט געענטפערט מיסטער באַמבל, — נויג זיך,
פריינט אָליווער.

אָליווער האָט זיך א נויג געטון. ער האָט געקוקט אָפֿן ריכ-
טערס אָנגעפודרעטן פאַריק און האָט געטראכט: געשיקט זיך,
אז אלע פאַרוואַלטערס ווערן געבוירן מיט ווייסע קעפּ?
— נו, — האָט געזאָגט דער אַלטער דושענטלמען. — וויל ער,
הייסט עס, זיין א קוימענקערער?

— ער רעדט דערפֿין באַטאָג און באנאכט, אייער עקסע-
לענץ, — האָט געענטפערט מיסטער באַמבל און האָט הינטן-אדום
געגעבן א שטופ אָליווערן, ער זאָל זאָגן וואָס מע באַדאַרף.
— איז וויל ער, הייסט עס, נאָר זיין א קוימענקערער?
— האָט ווידער געפרעגט דער אַלטער דושענטלמען.

—אויב מירן אים אוועקגעבן לערנען זיך אן אנדער מעלאַכע.
וועט ער געוויס אנטלויפן, אייער עקסעלענץ, —האַט געענט-
פערט באַמבל.

—און אַט דער מענטש וועט זיין זיין באלעבאַס? זעט, איך
בעט באגיין זיך מיט אים מילד, האַדעווען אים ווי ס'דארף צו
זיין, איר הערס?—האַט געזאָגט דער אַלטער דושענטלמען.
—אָו כ'האַב געזאָגט יאָ, איז יאָ!—האַט מיט אַ גראַב קאַל גע-
ענטפערט מיסטער געמפילד.

— נו, ביסט אַביסל נישט איידל, פריינט מיינער, נאָר ס'שיינט
מיר, אָו דו ביסט אַ אַרנטלעכער מענטש, —האַט געזאָגט דער
דושענטלמען און האַט אָנגעשטעלט די ברילן אַף אַליווערס צו-
קונפטיקן באלעבאַס. אַף מיסטער געמפילדס מיעס פּאַנעם האַט
גאַנץ שאַרף געשיינט אַכוואַריעסדיקייט.

דער ריכטער איז געווען קימאט בלינד, קימאט—אויווער-
באַטל, ער האַט שוין ניט געקאַנט מישפעטן וועגן מענטשן לויט
זייער אויסזען.

—כ'האַף, אָו אַלץ וועט זיין אמבעסטן, —האַט אָנגעברויגעזט
געזאָגט מיסטער געמפילד.

—כ'צווייפל ניט דערינען, פריינט מיינער, —האַט געענטפערט
דער אַלטער דושענטלמען. ער האַט אַראַפּגעלאָזט די ברילן אַף
דער נאָז און געקוקט דורך זיי אפן טינטער.

ווען דער טינטער וואַלט זיך געפונען אַף יענעם אָרט, וואו
ס'האַט אים גערעכנט טרעפן דער ריכטער, וואַלט ער, דער ריכ-
טער, טייקעף איינגעטונקען די פען, וואַלט געכאסמעט דעם אַפ-
מאך און מ'וואַלט אַליחערן ארויסגעשטופט פון זאַל. נאָר געטראַפן
האַט אַט-וואַס: דער ריכטער האַט ניט געזען דעם טינטער, וואַס
איז געשטאנען פונקט קעגן דער נאָז זיינער, ער האַט אים אומע-
טום געזוכט און בעשום אויפן ניט געקאַנט געפינען אים. דער-
ווייל האַט זיך זיין נישטערנדיקער בליק געטראַפן מיט אַליווער
טויסטס בליך, ס'פאכעד געפלעפט פּאַנעם. אַליווער האַט ניט
געמענדיק אין אַכט באַמבלס דראַענדיקע בליקן און שטויסן,

מיט שרעק, מיט שוידער געקוקט אָטן מיטן פּאָנעם פון זיין צוקונפטיקן גאלעבאַס. ער האָט מער געזען, ווי דער קימאט-בלינדער ריכטער.

דער אלטער דזשענטלמען האָט זיך אָפגעשטעלט, האָט אַוועק-געלייגט די פּען און האָט אַ קוק געטון פריער אָף אַליווערן, דערנאָך אָפן מיסטער לימבקינסן, וואָס איז געשטאנען מיט אן האכנאָעדיק פּאָנעם און געשמעקט זיין טאבאק.

— אינגעלע!— האָט געזאָגט דער אלטער דזשענטלמען און זיך אָנגעבויגן צו אַליווערן.

אַליווער האָט אַ ציטער געטון פון דער אומגעוויינלעכער מילדקייט, וואָס האָט אַ קלונג געטון אינם וואָרט „אינגעלע“.

ער האָט אַ פלאטער געטון מיטן גאַנצן לייב און האָט זיך צעוויינט.

— פריינט מיינער, — האָט געזאָגט דער אלטער דזשענטלמען, —

דו ביסט, דאַכט זיך, בלייך און טרויעריק, וואָס איז עס מיט דיר?

— גייט אַוועק פון אים, סער פארוואלטער, — האָט געזאָגט דער צווייטער ריכטער. ער האָט, דער צווייטער ריכטער, אַוועק-געלייגט אַין אַ זייט די צייטונג און האָט ארויסגערוקט דעם קאַפּ פאַרויס.

— זאָג אונז, טייערינקער, וואָס איז מיט דיר, האָב קיין מוי-רע ניט!

אַליווער איז געפאלן אָף די קני, האָט צענויפגעלייגט די הענטלעך און געבעטן, אַז מע זאָל אים ווידער פארשפארן אין פינצטערן צימער, אַז מע זאָל אים מאטערן מיט הונגער, מע זאָל אים שלאָגן, הארגענען, אויב מע וויל, נאָר זאָל מען אים ניט אַוועקגעבן צו אַט דעמדאָזיקן שרעקלעכן מענטשן.

— נו, — האָט געזאָגט מיסטער באַמבל און האָט אופגעהויבן אַרוף-צו, צום הימל, די אויגן און די הענט, — פּוין אַלע יעסוימיס-

אויסוואָרפן ביסטו, אַליווער, דער גרעסטער אויסוואָרף!

— שווייג, פארוואלטער! — האָט געזאָגט דער צווייטער אלטער דזשענטלמען.

— אנטשוהדיקט, אייער עקסעלענץ, —האָט געפרעגט מיסטער
באָמבל, ניט זייענדיק אינגאנצן זיכער, אַז ער האָט אַזעלכע
ווערטער געהערט, —איר זאָגט עס מיר?

— יאָ, שווייג!

מיסטער באָמבל איז שיר ניט דול געוואָרן פאַר כידעש. דעם
פארוואלטער הייסט מען שווייגן! ס'איז דאָך קעגן געזעץ!
דער אַלטער דזשענטלמען, וואָס אין די ברילן, האָט אַ קוק
געטון אָף זיין כאווער.

— מירן ניט כאסמענען אָטדעס אָפּמאָך. —האָט געזאָגט דער
ריכטער אין האָט אָפּגערוקט אין אַ זייט אַריין דעם פארמעט-בויגן.
כ'האָף, —האָט אַ שטאַמל געטון לימבקינס, —אַז די סערן
ריכטער וועלן ניט האָבן קיין ביזע פאַרשטעלונג וועגן אונז,
בלויז דעריבער, וואָס אָט דאָס אינגל...

— מיר האָבן זיך צענויפגענומען ניט צוליבדעם, אַז מיר
זאָלן קריגן וועלכע כ'ניט איז פאַרשטעלונג וועגן אייך, —האָט
גיפטיק געזאָגט דער צווייטער ריכטער, —געמט דאָס אינגל צוריק
אין „הויז פאַר אַרעמע לייט!“ און באמיט זיך בעסער צו באגיין
זיך מיט אים. דאכט זיך, ער גויטיקט זיך, זייער אין פיינעם פא-
גיין זיך.

אין דעמדאָזיקן אַפּדערנאכט האָט דער קאָמיטעט פון דער
געזעלשאפט זיך אנטגילטיק איבערצייגט, אַז אַליווערן וועט
מען ניט נאָר אופהיינגען—מע וועט אים פערטלען אָף אַ גרויסן
פלאץ.

אָף מאָרגן אינדערפרי האָט מען באנייט געגעבן צעוויסן דעם
אילעם, אַז אַליווער טוויסטן גיט מען אַוועק לערנען זיך און
אַז, פּינף פונט סטערלינג קריגט טייקעף דער, וואָס וועט אים
נאָר צוגעמען צו זיך.

אָליווער טרעט אַרויס אָף דער גרויסער וועלט

אין די רייכע מעוהעסדיקע איינגלישע מיטשפּאַכעס, אַז אַ יונגע־מאַן קאָן בעשוב-אויפן ניט געפינען זיך קיין גוטע שטע-
לע, שיקט מען אים געוויינלעך אַוועק דינען אַפן יאַם.
די געזעלשאפט האָט באשלאָסן נאַכצוטון אַטדעס קלוגן
מינעג, באשלאָסן אַוועקגעבן אָליווער טויסטן אָף אַ האַנדלס-
שיף, וואָס שווימט אָפּ אין אַ ווייטן פּאַרט.
עפּשער וועט דער שקיפּער, זייענדיק בעגילופּן (1) נאָכן ווא-
רעמעס, אָדער אַנשמייסן אים ביז טויט. אָדער אים דעם קאַפּ
פלעטן מיט אַ שטיק אייזן, ווי זיי האָבן עס ליב, די יאַם-לייט.
מיסטער באַמבל האָט אַוועקגעשפּאַנט אוּפּווכן אַ קאַפיטאַן,
וואָס דאַרף האָבן אַ יונגע.
ער האָט זיך אומגעקערט אין הויז אַריין מיט גאַרניט. באַם
טויער האָט ער זיך געטראָפּן מיט מיסטער סאָווערבערי, דעם
ארוינעס(2)-הענדלער.
מיסטער סאָווערבערי איז געווען אַ הויכער דארער פּאַרשוין,
אין שוואַרץ אָפּגעטראָגן אַנטון, אין שוואַרצע פּאַרצירעוועטע
זאָקן און אין שוואַרצע שיך.
זיין פּאַנעם האָט קיינמאַל ניט געשמייכלט. געשפּאַנט האָט
ער שטענדיק אָף די שפיץ פינגער.
זיינע אויגן האָבן זיך צעשיינט, בעאייס ער איז צוגעגאָן צו
מיסטער באַמבל און האָט אים פּריינטלעך געדריקט די האַנט.
— קענט איר ניט עפעס אַ מענטשן, — האָט געפרעגט מיסטער
באַמבל, — וואָס זאָל דארפן האָבן אַ אינגל, אַ קינד פון דער גע-
זעלשאפט. די באדינגונגען זיינען דאָך אויסגעצייכנטע, אַן אַנטיק
באדינגונגען!

(1) בעגילופּן — שיקערלעך, סטאַרק אוּפּגעלייזט.

(2) ארוינעס, אָרן — א טרויער.

מיסטער באַמבל האָט אופגעהויבן זיין שטעקן צו דער מוי-
דאָע, וואָס איז געהאנגען איבער אים, און האָט מיט שאַרפן
קאָל איבערגעלייענט די גרויסע רוימישע ציפערן: „פינף פונט“.
— אָט-טאקע וועגן דעם, — האָט געזאָגט דער ארוינעס-הענדלער
און אָנגענומען באַמבלען פארן לאַך. — איך קלייב זיך שוין פונ-
לאַנג דורכשמועסן זיך מיט אייך וועגן דעם. איר ווייסט... אַך,
ס'ארא שיינע קנעפּ באַ אייך, מיסטער באַמבל. כ'האַב זיי גאָר
טריער ניט באַמערקט.

— יא, שיינע קנעפּ. — האָט געזאָגט דער פאַרוואַלטער און
צעפרידן געקוקט אָף די גרויסע קופערנע קנעפּ, וואָס באַשיינען
זיין ראָק. — דער הערב אָף זיי דערזעלבער, וואָס אָפן שטעמפל
פון דער געזעלשאַפט: „דער ערלעכער מאַן, וואָס העלפט דעם
קראַנקן און באַרויבטן“. איך האָב עס באַקומען אַלס אַ מאַטאַנע
פון דער געזעלשאַפט צום נייעם יאָר, מיסטער סאַווערבערי.
כ'געדיינק, צום ערשטן מאָל האָב איך אָנגעטון אָט דעם ראָק
באַ דער אויספאַרשונג פונם איניען וועגן פאַראַרעמטן טויכער.
וואָס איז געשטאַרבן באַנאכט באַם טויער.

— יא, כ'געדיינק, — האָט געזאָגט דער ארוינעס-הענדלער, — די
ריכטער האָבן באַשלאָסן, אַז געשטאַרבן איז ער פון קעלט און
פון נויט, אַזוי, דאַכט זיך?

מיסטער באַמבל האָט אַ שאַקל געטון מיטן קאַפּ אָף יא.
— זיי האָבן נאָך, דאַכט זיך, ארויסגעטראָגן אַ באַזונדער
באַשלוס, אַז ווען דער באַאַמטער, וואָס איז מעכזיעווע העלפן...
— נו, דאָס איז נאַרישקייטן — האָט אים ברויגעז איבערגע-
שלאָגן די רייד דער פאַרוואַלטער, — ווען די געזעלשאַפט זאָל
וועלן אויספירן אַלע בעבערייען פון די ריכטער, די טיפּשים,
וואָלט באַ מיר קיין צייט ניט געקלעקט.

— געוויס, — האָט געזאָגט דער ארוינעס-הענדלער.
— די ריכטער, — האָט געזאָגט מיסטער באַמבל און האָט
שטאַרק צענויפגעדריקט דעם שטעקן: אַ סימען, אַז ער איז זייער
ברויגעז, — די ריכטער זיינען פאַרגרעבטע, ווילדע, נאַרישע בריעס.

— כ'האלט אויך אזוי, דאָס איז אַ באוואוסטע זאַך, —האַט גע-
זאָגט דער ארוינעס-הענדלער.

— זיי פארשטייען קיין אָס ניט אין פילאָסאָפיע און אין פאָלי-
טישער עקאָנאָמיע.

— פאַרשטייט זיך—האַט געזאָגט דער ארוינעס-הענדלער.

— מיך עקלט פון זיי!—האַט, פלוצלינג רוט ווערנדיק, גע-
זאָגט דער פאַרוואַלטער.

— מיך אויך. —האַט צוגעגעבן דער ארוינעס-הענדלער.

— כ'וואַלט געוואַלט, אַז איינער פון זיי זאָל אַריינספּאַלן צו אונז
אין הויז אַריין אָף אַ וואַך אָדער אָף צוויי, —האַט געזאָגט דער
פאַרוואַלטער. —אונזערע געזעצן וואַלטן זיי גאָר גיך פאַר לייט
געמאַכט.

— לאַמיר ניט רעדן וועגן זיי, —האַט געזאָגט דער ארוינעס-
הענדלער און האָט אַ שמייכל געטון, קעדיי איינשטילן דעם צאָרן
פונם פאַרוואַלטער.

מיסטער באַמבל האָט אַראָפּגענומען דעם הוט, האָט פון אים
אַרויסגענומען אַ נאָז-טיכעלע, אָפּגעווישט פונם פּאַנעס דעם
שווייט, ווידער אָנגעטון דעם הוט און, ווענדנדיק זיך צום ארוי-
נעס-הענדלער, געפרעגט מיט אַ ווייכערן קאָל:

— נו, איז וואָס וועט איר זאָגן... וועגן אינגל?

— אַ, —האַט געענטפערט דער ארוינעס-הענדלער, —איר זויסט
דאָך, מיסטער באַמבל, אַז איך גיב זייער אַסאָך לעטוועס די
אַרעמע לייט.

— הַם!... —האַט געזאָגט מיסטער באַמבל, —נו, איז וואָס?
— נו, איז אָט, פאַרשטייט איר מיך, —מיר דאַכט זיך, אַז אויב
איך טו אַזויפיל פאַר די אַרעמע, האָב איך די רעכט אויך באַ זיי
נעמען אזוי פיל, וויפל איך קאָן, מיסטער באַמבל. דאָס הייסט,
דאָס הייסט... מיר דאַכט זיך... כ'וועל נעמען צו זיך אָט דאָס
אינגל!

מיסטער באַמבל האָט אָנגעכאַפט דעם ארוינעס-הענדלער באַ
דער האַנט און אים אַריינגעפירט אין הויז אַריין.

מיסטער טאווערבערי האָט אַרום פינף מינוט געפירט
אונטערהאַנדלונגען מיט דער געזעלשאַפט. די געזעלשאַפט האָט
סאָסקאַלסאָף באַשלאָסן. אַז אַליווער וועט אַוועקגיין צום אַרוי-
נעס-הענדלער נאָך אינט זעלבן אַפדערנאכט. לויטן „אייגע-
נעס ווילן“.

דעמזעלבן אַפדערנאכט איז דער קליינער אַליווער ווידער
געשטאַנען פאַר דער אַסיפּע פון די „דושענטלמענען“. מ'האַט
אים אָנגעזאָגט, אַז ער זאָל טייקעף גיין צום אַרוינעס-הענדלער.
אויב ער וועט אַמאָל קומען צוריק, וועט מען אים אַוועקשיקן
אַפן יאַם און דאָרט וועט מען אים אָדער דערטרינקען אָדער
דעם קאַפּ פלעטן. דעם אינגל האָט עס אָבער ווייניק אָנגעשראַקן.
אַלע מיטגלידער פון דער געזעלשאַפט האָבן באַשלאָסן, אַז ס'איז
אַ גאַזלען, אַ עמעסער גאַזלען. זיי האָבן באַפוילן באַמבלען אים
אַרויספירן.

מ'האַט אַליווערן אַרופגעלייגט אַף די הענט זיין קליין אויס-
קומעניש. אָנגערוקט דאָס היטל אַף די אויגן, האָט זיך אַליווער
אָנגעכאַפט אין די פאלדן פון מיסטער באַמבלס ראַק און איז
אַוועק אַפן נייעס וועג, אַפן נייעס צאַרעס-וועג.

דער אַרוינעס-הענדלער האָט געהאַט נאָר-וואָס פאַרשפאַרט
די לאַדן פון זיין קלייט און האָט באַ דער שיין פון-אַ כייילעוו-
ליכטל פאַרשריבן אין בוך אַריין די נייע האכנאַסע, ווען ס'זיינען
אַריינגעקומען מיסטער באַמבל און אַליווער.

— אַ-האַ, — האָט געזאָגט דער אַרוינעס-הענדלער, אַרויסקוקן-
דיק פון בוך, — דאָס זיינט איר, מיסטער באַמבל?

— יאָ, איך, מיסטער טאווערבערי, — האָט געענטפערט דער
פאַרוואַלטער, — אַט האָב איך אייך געבראַכט דאָס אינגל.
אַליווער האָט זיך אַ נויג געטון.

— אָ! אַט דאָס איז דאָס אינגל, האָט געזאָגט דער
אַרוינעס-הענדלער און האָט אופגעהויבן די ליכט איבערן קאַפּ,
קעדיי פון קאַפּ ביז פיס באַלויכטן אַליווערן, — מיסטריס טאווער-
בערי! קום אריין אַף אַ רעגע, פריינט מיינער!

מיטטריס סאווערבערי איז ארויסגעקראָכן פונם קליינעם צי-
מערל, וואָס הינטערן קלייטל. געווען איז עס אַ נידערינקע, דאָ-
רינקע, איינגעהויקערטע פרוי מיט אַ ביזן פאַנעם.
— פריינט מיינער, — האָט קאַלטבלוטיק געזאָגט מיסטער סאַווער-
בערי, — אָט איז דאָס אינגל פון „הויז פאַר אַרעמע לייט“, איך
האַב דיר דאָך געזאָגט וועגן דעם.

— וואָס, אָט דאָס? — האָט געפרעגט דעם ארוינעס-הענדלערס
ווייב, — ס'ארא קליינינקער ער איז!

— נו, קיין אומגליק איז עס ניט! — האָט, קוקנדיק אָף אַליווערן,
געזאָגט מיסטער באַמבל, — ער איז, עמעס, ניט זייער גרויס, נאָר
ער וועט אונטערוואַקסן, מיסטריס סאַווערבערי, ער וועט געוויס
אונטערוואַקסן.

— אַך! איך בין זיכער, אַז באַ אונזער שפיין וועט ער אונ-
טערוואַקסן, — האָט מיט עפעס אַ מין גיפטיקייט אין קאָל געזאָגט
דאָס ווייבל, — נו, שפאַן אַראָפּ! — זי האָט אופגעעפנט אַ זייטיקע
טיר און האָט אַריינגעשטופט אַליווערן אין אַ פייכטן, פינצטערן
קעלער, וואָס האָט באַ איר געדינט פאַר אַ קיך, דאָרט איז גע-
זעסן אַ מיידל אין שידך אָן פאַדעשוועס און אין בלויע, צעריסן-
צעפּיצלטע זאַקן.

— שאַרלאַטאַ, — האָט געזאָגט מיסטריס סאַווערבערי, וואָס איז
אויך אַראָפּגעקומען אַראָפּ נאָך אַליווערן — גיב אַטדעם אינגל
די שטיקער, וואָס מיר האָבן אָפגעלייגט פאַר טרי פון, ער איז
פון אינדערפרי אָן ניט געקומען אַהיים, מעג ער זיך באַגיין אָן
זיי. אָט דערדאָזיקער וועט מיט פאַרגעניגן זיי אופעסן — עמעס,
אינגל?

אַליווער, וואָס די אויגן האָבן זיך באַ אים צעגלאַנצט באַם
וואָרט „אופעסן“, צימערנדיק פאַר אומגעדולד, גאַרנדיק איינ-
צושלינגן אַלץ, וואָס מיזאַל אים ניט געבן, — אַליווער האָט געענט-
פערט: — „יאָ!“

מ'האָט פאַר אים אוועקגעשטעלט אַ טעלער מיט פאַרקילטע
שטיקער, אַליווער האָט זיך אַרופגעוואָרפן אַפן פלייש, וואָס

ס'האָט עס אמילע דער הונט ניט געוואָלט עסן, און האָט ווילד-
גיריק געריוועט.

— נו, —האָט געזאָגט דעם ארוינעס-הענדלערס ווייב, וואָס
האָט מיט שטומען שוידער געקוקט אָף אַליווערס אַפעטיט, —
האָטט שוין געענדיקט? אַזוי ווי ס'איז שוין מער ניט געווען וואָס
צו עסן, האָט אַליווער געענטפערט — „יאָ“.

— שפּאַן נאָך מיר, —האָט געזאָגט מיסטריס סאָווערבערי, גע-
נוכען דער סאַרויכערטן, שמוציקן לאַמפּ און זיך געלאָזט אַרויף,
אָף די טרעפּ, — דיין בעט שטייט אין קלייט, כירעכן, אַז דו האָסט
קיין מוירע ניט שלאָפן צווישן די ארוינעס, סיווי, צי האָסטו
יאָ מוירע, צי ניט, — ערגעץ אַנדערש שלאָפן איז ניטאָ וואו,
שפּאַן גיכער, לאַמיר ניט אַפּשטיין מיט דיר אַ גאַנצע נאַכט!
אַליווער האָט געפּאָלגט און געלאָזט זיך גיין נאָך זיין
נייער באלעבאַסטע.

v

אַליווער באַקאַנט זיך מיט נייעם אוילעם און מיט לעוואַיעס

בלייבנדיק אַליין אין דער קלייט פונם ארוינעס-הענדלער,
האָט אַליווער אַוועקגעשטעלט דעם לאַמפּ אָף דער הילצערנער
באַנק און שטיל, מיט פּאַרכט, מיט איעשדיקן וויי אַרומגעקוקט זיך,
אַ ניט-פּאַרענדיקסער אָרן אָף שוואַרצע אונטערהאַלטערס איז
געשטאנען אינמיטן קלייט און דערמאָנט אין שרעק פון טויט.
קאלטער שווייס האָט באַרעקט אַליווערס שטערן, ס'האָט
זיך אים אַלץ געדאַכט, אַז עפעס אַ מוירעדיק געשטאַלט הויבט
שטיל אויף דעם קאַפּ פון אָרן אַרויס און שרעקט אים.

די לאנגע ריי ניט-געמארבטע ברעטער, וואָס זיינען צוגע-
שפארט געווען צו דער וואַנט, האָבן באַ דער בלייכער שיין
אויסגעזען, ווי אומבאוועגלעכע רוכעס.

ברעטלעך, סטריזשקעס, גלאנציקע צוועקעס, פיסלעך און
שטיקער שוואַרצער קאָרט האָבן זיך געוואלגערט אַפן דיל.
אין קלייט איז געווען שטיקנדיק-הייס, די לופט איז פול
געווען מיט רייזך פון אַרוינעס.

אוועקלייגנדיק זיך אַפן זאַק, וואָס מ'האַט פאַר אים אַ וואָרף
געטון אַפן דיל, האָט אַליווער געטראַכט, אַז ס'וואָלט בעסער
געווען, ווען ער וואָלט געלעגן אין אַ אָרן אַפן בייס-אויילעס, און
הויך גראָז וואָלט זיך געוויגט איבער זיין קייווער...

אינדערפרי האָט אַליווערן אופגעוועקט אַ שטאַרקער קלאַפ
אין טיר פון קלייט.

איידער ער האָט באַוויון אַ כאַפּ טון דאָס אַנטון, האָט זיך
דער קלאַפּ איבערגעכאַזערט נאָך שטאַרקער.

ניט באַוויון האָט ער אופצופענען, ווי ס'האַט זיך געלאָזט
הערן אַ בייז קאָל און מ'האַט ווידער גענומען קלאַפן מיט די פיס
אין טיר אַריין.

עפן אוף! - האָט מען געשריגן הינטער דער טיר.
באַלד, - האָט געענטפערט אַליווער און געדרייט דעם שליסל
אין שלאָס.

דו ביסט דאָ, דאכט זיך, דאָס גייע מעשאַרעסל? - האָט
געפרעגט אַ קאָל דורך דער שפאַרונע פון שלאָס.

יאָ, - האָט געענטפערט אַליווער.

- וויפל ביסטו אַלט?

צען יאָר, - האָט געענטפערט אַליווער.

- איז וועל איך דיר פאַלד עטלעכע קלעפּ געבן, אַז איך וועל

אַריינקומען. - האָט געזאָגט דאָס קאָל. - וואָרט צו, איך וועל
האַלטן וואָרט, ווערעמדיק פאַרשווינדל!

דאָס קאָל האָט גענומען פייפן.

אַליווער האָט מיט ציטערנדיקער האַנט געעפנט די טיר.

א רעגע- צוויי האָט ער געקוקט אָף דער גאָס, אָף דער
לייג און ברייט פונם וועג, געמיינט, אָ דער אומבאקאנטער,
וואָס האָט גערעדט צו אים דורך דער שפּאַרונע, האָט אָפּגע-
שפּאַנט אין אַ ווייט אַרײַן, נאָר ער, אַליווער, האָט קיינעם ניט
געזען.

בלויז אַ גראָב אינגל פון זקיינעם-הויז איז געזען אַנקעגן
דער קלייט און פלינק געפרעסן שטיקער ברויט מיט פוטער.
— אַנטשולדיקט, האָט, ענדלעך, געזאָגט אַליווער זעננדיק,
אַז קיינער באַווייזט זיך ניט, — דאָס האָט איר געקלאַפּט?
— יאָ, דאָס האָב איך געקלאַפּט. — האַט געענטפּערט דאָס אינגל
פון זקיינעם-הויז.

— איר דאַרפט האָבן אַ אָרן? — האָט געפרעגט אַליווער.
דאָס אינגל פון זקיינעם-הויז האָט ווי אַ כאַיזע אַ קוק גע-
געבן אָף אַליווער און האָט געזאָגט אים, אָ ער, אַליווער, וועט
זיך גאָר אינגיכן דערווארטן אָף אַ אָרן, אויב ער וועט כויער
מאַכן פון עלטערע.

— דו ווייסט, זעט אויס, ניט ווער איך בין, אינגאטש? —
האָט געפרעגט דאָס אינגל.

— ניין, סער, — האָט געענטפּערט אַליווער.
— איר בין מיסטער נאָאָ קלייפּאַל, און דו ביסט אין מיין
רעשוט. עפן אוף די לאַדנס, וואָרעם!

מיסטער קלייפּאַל האָט געגעבן אַ שטופ אַליווערן — און האָט
מיט ערנסטן, גאיוועדיקן פּאַנעם אַריינגעשפּאַנט אין קלייט אַרײַן.
אַליווער האָט אופגעמאכט די לאַדנס. אינגיכן איז געקומען
סאָווערבערי, טייקעף נאָך אים — די מיסטריס סאָווערבערי.
אַליווער האָט זיך געלאָזט נאָך נאָאָן צום פרישטיק.

— רוק זיך צו געענטער צום פייער, נאָאָ — האָט געזאָגט
שארלאָטא, — כ׳האָב פאַר דיר געלאָזט אַ אויסגעצייכנטן שטיק פון
די באַלעבאַטימס פרישטיק.

— אַליווער, פאַרשליס די טיר הינטערן מיסטער נאָאָ און נעם
די שטיקער, וואָס כ׳האָב פאַר דיר אַוועקגעלייגט אָפּן דעקל פון

שיסל. אָט איז דיין טיי. גיי, זעץ זיך אָפן קעסטל און טרינק
אָפּ. גיכער, מע דאַרף גיין אין קלייט אַרײַן! הערסט?
— הערסט, אינגאַטשליך?—האַט געפרעגט נאַאָ קלייפּאַל.
— דו ביסט היינט זייער אין קאַס, נאַאָ. ווייט איך. לאָז אים
צורו. —האַט געזאָגט שאַרלאָטאַ.

לאָזן אים צורו? —האַט אויסגעשריגן נאַאָ, —מ'האַט אים דאָך
שוין סיוויסיי איבערגעלאָזט. גיט קיין מאַמע, גיט קיין טאַטע
זאַרגן גיט פאַר אים, מ'האַט אים איבערגעלאָזט אָפן ברייטן
וועג. גיט עמעס. שאַרלאָטאַ? כאַ-כאַ-כאַ!

— אַך, דו, פאַרשוין לעבענדיקער, —האַט געזאָגט שאַרלאָטאַ
און אייניגעט מיט נאַאָן געקייכט פאַר געלעכטער, דערנאָך
האַבן זיי מיט גרויס פאַראכטונג אַ קוק געגעבן אָף אַליווערן,
וואָס איז געזעסן אָפן קעסל אין קאלטן ווינקל פון צימער און
געגעסן זיינע שטיקלעך ברויט.

נאַאָ איז געווען אַ אינגל פון זקיינעם-הויז, גיט פון „הויז
פאַר אָרעמע לייט“.

זיין מאַמע איז געווען אַ וועשערן, דער טאַטע—אַ שיקערער
אויסגעדינטער סאַלדאַט מיט אַ הילצערנעם פוס און מיט פענ-
טיע—צוויי פענס.

די דאָרפס-אינגלעך פלעגן אָזט רייצן זיך מיט נאַאָן אָף
דער גאַס, שרייען אים „זקיינעכ-הויז“ און אַנדערע בעקאָוועדיקע
צונעמענישן. נאָר נאַאָ האָט אַלץ איבערגעטראַגן קאַלטבלוטיק.
איצטער, אַז דאָס גליק האָט אים צוגעשיקט אַ יאַסעם, וואָס
מע קאָן פון אים פראַנק-און-פריי כויוזעק מאַכן, איז ער, נאַאָ,
זייער צעפרידן געווען.

אַליווער האָט שוין אַרים דריי וואָכן געלעבט באַם ארוינעס-
הענדלער, איינמאָל אינדערטרי, אַ האַלבע שאַ נאַכן פרישטיק,
איז אין קלייט. אריינגעקומען מיסטער באַמבל. ער האָט אַרונ-
טערגערקט דעם שטעקן אונטער דער פאַכווע, האָט אַרויסגע-
נומען אַ גרויסן לעדערנעם טייסטער, פון אים אַרויסגענומען אַ
בלעטל פאַפיר און עס דערלאנגט סאָווערבערין.

— א-הא, —האָט געזאָגט דער אַרױנעס-הענדלער, קוקנדיק אָף
איט מיט אַ פּרײלעך פּאַנעם, —ס'איז נױטיק אַ אָרן, האָ?
— ערשטנס— אַ אָרן, און צווייטנס— אַ געזעלשאַפּטלעכע לע-
וואַיע, —האָט געענטפּערט מיסטער באַמבל.

— בײטאַן?—האָט געפּרעגט דער אַרױנעס-הענדלער, קוקנדיק
פּרײער אַפּן בלעטל פּאַפּיר, דערנאָך אָף באַמבלען—כ'האָב קײנ-
מאָל בײז הײנט גײס געהערט אָטדעם נאָמען.

— מײר האָבן זיך דערוואוסט וועגן זײ ערשט פּאַריקע נאַכט, —
האָט געזאָגט דער פּאַרוואלטער, —מײר וואָלטן, עפּשער, קײנמאָל
גײס געוואוסט וועגן זײ, ווען דאָס ווייבל, וואָס וואוינט מיט זײ
בײשכײנעס, וואָלט גײס געבעטן דעם קאַמיטעט צושיקן דעם גע-
זעלשאַפּט-רױפּע צו דער פּרױ, וואָס איז געפּאַלן אין כּאַלאַשעס.
דער רױפּע איז גײס געווען גראָד, ער איז געווען באַם וואַרע-
מעס, נאָר זײן געהילף, דער פּלינקער פּאַרשױן, האָט טײקעף,
דײ רעגע געשיקט זײ אַ רעפּוע אין אַ שוואַרץ פּלעשל...

— אַ! ער האָט זיך צוגעאײלט...—האָט געזאָגט דער אַרױ-
נעס-הענדלער.

— יאָ, טאַקע צוגעאײלט, —האָט געזאָגט דער פּאַרוואלטער, —
נאָר וואָס איז אַרױסגעקומען דערפּון? אַ ווי גײט-דאַנקבאַר זײ-
נען זײ, אָטדי טיפּשים: דער מאַן האָט געשיקט זאָגן, אַז דײ
רעפּוע טױג גײט פּאַר זײן קראַנקער ווייב און אַז זײ וועט גײט
אײנעמען דײ רעפּוע. זײ וועט זײ גײט אײנעמען — ווי געפּעלט
אײך? דײ נוצלעכע, געזונטע רעפּוע, וואָס מײר האָבן פּרײער מיט
אַ וואָך געגעבן מיט גרויס ערפּאַלג צוויי פּויערים און אײן
שיפּער, דײ רעפּוע, וואָס מע האָט זײ צוגעשיקט אומזיסט, ער
האָט געהאַט דײ האָזע אומקערן זײ צוריק, געהאַט דײ האָזע
זאָגן, אַז זײ וועט זײ גײט אײנעמען!

מיסטער באַמבל האָט, רױט ווערנדיק פּאַר גרימצאָרן, גע-
קלאַפּט מיטן שטעקן אין דײל אַרײן.

— נאָר, —האָט געזאָגט דער אַרױנעס-הענדלער, —איך האָב
קײנמאָל גײט...

—קיינמאָל ניט, סער, קיינמאָל ניט!—האָט אויסגעשריגן דער פאַרוואַלטער.—און קיינער וואָלט אַזוי ניט געטון! נאָר וי איז איצט געשטאַרבן, מיר דאַרפן זי באַגראָבן. וואָס גיכער—איז בעסער. פאַר גרויס פאַרדראָס האָט ער אָנגעטון דעם הוט מיטן הינטן פונטאַרנט און איז אַרויס פון קלייט.

—נאָאָ,—האָט געזאָגט מיסטער סאָווערבערי,—דו וועסט אַכ-טונג געבן אין קלייט. אַליווער, טו אָן דאָס היטל און קום מיט מיר. אַליווער האָט געפּאָלגט און זיך געלאָזט נאָך זיין פּאַלעבאָס. אַ צייט זיינען זיי געגאַן איבער די רוישיקסטע גאַסן פון שטאָט, דערנאָך האָבן זיי פארקערעוועט אין אַ שמאָל, שמוציק געסל און זיך אָפּגעשטעלט, געזוכט מיט די אויגן דאָס הויז, וואָס זיי דאַרפן.

אַף ביידע זייטן גאַס זיינען געשטאַנען גרויסע, נאָר זייער אַלטע הייזער. אַף די פענעמער, וואָס האָבן זיך אַלעמאָל אַרויס-גערוקט פון די פענצטער. איז געלעגן דער שטעמפל פון דאָלעס. עטלעכע הייזער, וואס זיינען שוין דורכגעפילט געוואָרן פון על-טער, האָבן אונטערגעהאלטן הילצעהנע סלופעס, אָנגעשפּאַרטע אין די ווענט.

באַ דער אָפּענער טיר, וואָס לעבן איר האָבן זיך אָפּגע-שטעלט אַליווער און זיין פּאַלעבאָס, איז ניט געווען קיין גלעקל, אין וועלכן מ'זאָל קענען אָנקלינגען.

אַריינקומענדיק אין פינצטערן קאָרידאָר און פירנדיק נאָך זיך אַליווערן, האָט דער אַרוינעס-הענדלער גענומען אַרופשטייגן אַף טרעפּ. אָפּשטעלנדיק זיך לעבן אַ טיר, האָט ער גענומען קלאַפּן מיט דער פויסט.

אַ מיידלע פון אַ יאָר דרייצן—פערצן האָט זיי אופגעעפנט. נאָכן ערשטן קוק אין אינעווייניק פון צימער האָט דער אַרוי-נעס-הענדלער דערזעען. אַז דאָס איז טאַקע דאָס צימער, וואָס ער האָט געזוכט. ער איז אַריינגעגאַן, נאָך אים—אַליווער.

אין צימער האָט ניט געלויכטן קיין פּייער, עפעס אַ מאַנסבל איז געשטאַנען מיטן פּאָנעם צום קאַמין. לעבן אים איז אַף אַ

נידעריק ביינקעלע געזעסן אַ אַלטיטשקע. עטלעכע אָפּגערי-
סענע-אָפּגעשליסענע קינדער האָבן זיך געשפּילט אין אַ ווינקל.
אַפּן דיל, פּונקט קעגן דער טיר, איז געלעגן עפעס איינגעדעקט
מיט אַן אַלטער קאָלדער. אַליווער האָט אַ ציטער געטון און זיך
שטייפער צוגעטוליעט צום באַלעבאַס. ער האָט פאַרשטאַנען, אַז
אונטער דער קאָלדער ליגט אַ מעס.

דעם מאַנסבלס פּאַנעם איז געווען דאָר און בלייך. די האָר
און די באָרד זיינען גראָוו געווען. די אויגן אָנגעגאַסן מיט
בלוט. דער אַלטיטשקערס פּאַנעם איז געווען אינגאַנצן צעקנייטשט,
בלויז צוויי פאַרבליבענע ציין האָבן אַרויסגעשטעקט פּון מויל.
די שאַרפע אויגן אירע האָבן העל געגלאַנצט.

אַליווערן איז באַפּאַלן אַ פּאַכער

— מע טאָר ניט צוגיין צו איר! — האָט אופּשפּרינגענדיק אויס-
געשריגן דער מאַנסבל, ווען דער אַרוינעס-הענדלער איז צוגע-
גאַן צום מעס, — צוריק, אויב דאָס לעבן דיינס איז באַ דיר
טייער! צוריק!

— עך, מאַך זיך ניט נאַריש, גוטער פּריינט, — האָט געזאָגט דער
אַרוינעס-הענדלער, וואָס איז שוין געוואוינט געווען צו קאָלערליי
דאַלעס-בילדער.

— איך כאָזער דיר נאַכאַמאָל איבער, — האָט געזאָגט דער
מאַנסבל, צענויפּדריקנדיק די הענט און דול טופּענדיק מיט די
פּיס. — איך וויל ניט מ'זאָל זי באַגראָבן אין דער ערד. זי וועט
אויך דאָרט קיין רו ניט קריגן. ס'וועלן זי דאָרט די ווערעם פּיי-
ניקן, און זי איז דאָך שוין אַזוי פאַרפּייניקט.

דער אַרוינעס-הענדלער האָט קיין וואָרט ניט געענטפּערט.
ער האָט אַרויסגענומען אַ שטריק פּון קעשעגע און זיך אָנגעבוין
צום מעס.

— אַ, — האָט אויסגעשריגן דער מאַנסבל, זיך צעיאָמערט און
א פּאַל געטון צו די פּיס פּון מעס. — אַף די קני פּאַלט, אַלע
פּאַלט אַף די קני פאַר איר... הערט מיך אויס! זי איז געשטאַרבן
פּון הונגער. איך האָב ניט געוואוסט גאָרניט וועגן איר קרייניק,

ביז וואָנען סע האָט זי ניט אָנגעוויבן מ'רײַסלען דער היץ-פּיבער... די ביינער האָבן דורכגעלויכטן דורך איר הויט. ניט געווען קיין פייער, קיין ליכט. זי איז געשטאַרבן אינדערפּינצטער, אינדער-פּינצטער. זי האט אַפּילע ניט געקאַנט זען די פענעמער פּון די קינדער אירע, כאָטש מיר האָבן געהערט, ווי זי האָט זיי אָנגע-רופן באַ די נעמען. צוליב איר האָב איך געזאַמלט נעדאָוועס אָף די גאַסן, און מ'האַט מיך אין טורמע אַרײַנגעזעצט. אַז איך האָב זיך אומגעקערט, איז זי געשטאַרבן. מיין האַרץ איז פאַרגאַסן געוואָרן מיט בלוט. זיי האָבן זי פאַרמאַטערט מיט הונגער!

דער מאַנסבל האָט זיך אָנגעכאַפט באַם קאַפּ און מיט הויכן געיאָמער, מיט שוים אַזן מויל געקייקלט זיך אַפּן דיל.

די דערשראָקענע קינדער האָבן הויך געשריגן, נאר די אַל-טיטשקע, וואָס איז די גאַנצע צײַט געווען רואיק, ווי אַ טוב-שטומע, האָט שווייגנדיק אַ דראָ געטון צו זיי מיט דער פּויסט און איז צוגעקומען צום אַרײַנעס-הענדלער.

— דאָס איז מיין טאַכטער, — האָט זי געזאָגט, טײַטנדיק אַפּן מעס. — איז עס ניט מעשונעדיק דאָס, וואָס איך, איר מוטער, בין איצט געזונט, לעב גאָך, און זי ליגט דאָ אַ קאַלטע, אַ טײַטע! אַ, שוידער! אַ, שוידער!

זי האָט עפעס געמורמלט און האָט געלאַכט מיט אַ שרעק-לעכן געלעכטער.

דער אַרײַנעס-הענדלער האָט זיך אויסגעקערעוועט אָף אַוועק-צוגיין.

— וואַרט-צו, וואַרט-צו, — האָט שטיל אַ מורמל געטאָן די אַלטיטשקע, — איר וועט זי באַגראָבן מאַרגן. צי איבערמאַרגן, צי באַנאַכט! איך דאַרף דאָך האַלייטן זי. איר זאָלט מיר שיקן אַ ברייטן מאַנטל, אַ וואַרעמען... איצט איז קאַלט... וויין וועט אויך באַ אונז ויין? ס'מאַכט ניט אויס, איר מעגט שיקן ברויט, אַ גרויסע שטיק ברויט אין אַ קווערטל וואַסער. ברויט וועט באַ אונז ויין? — האָט זי געפרעגט ווילד, אָנכאַפּנדיק דעם אַרײַנעס-הענדלער באַם אָנטון.

— יאָ, יאָ, — האָט געוואָנט דער אַרױנעס-הענדלער, רוקנדיק זיך צו דער טיר, — געוויס, ס'וועט זיין אַלצדינג, וואָס איר ווילט. ער האָט זיך ווי ס'נייט איז באַפרייס פון דער אַלטער און איז אייניגעס מיט אַליווערן אַרויס פון צימער.

אַפן צווייטן טאָג האָט זיך אַליווער און זיין באַלעבאָס צוריק אומגעקערט אַהין. דאָרט האָט שוין אַף זיי געוואָרט מיסטער באַמבל מיט פיר געהילפן-טרעגער סון, הויז פאַר אַרעמע לייט. אַף דער אַלטיטשקער און אַפן מאַנסבל האָט מען אַרופגע-וואָרפן אַ אַלטן שוואַרצן מאַנטל. די טרעגערס האָבן אַרופגעלייגט צו זיך אַף די אַקסלען דעם פאַרהאַקטן אָרן אין האָבן אים אַרויס-געטראָגן אינדרויסן.

— נו, אַלטיטשקע, שטיי ניט אָפּ, — האָט אַ מורמל געטון סאָווערבערי, — מירן פאַרשפעטיקן, דער גאַלעך וועט ניט וועלן וואַרסן. כעווערע, שפּאַנט גיכער!

די טרעגערס האָבן גענומען שפּאַנען גיכער. מיסטער באַמבל און סאָווערבערי האָבן געשפּאַנט פונפאַרנט, אַליווער איז געלאָפן באַ דער זייט.

זיי האָבן זיך אומזיסט געאַיילט צום בייסוילעם, וואָס איז באַוואַקסן מיט קראַפּיווע, — דער גאַלעך איז נאָך ניט געווען, דער אופזעער פון בייסוילעם האָט ניט געוואוסט, צי מיינט ער, דער גאַלעך, אינגיכן אַנקומען.

דערווייל האָט מען דעם אָרן אַוועקגעשטעלט באַם עק קיווער. אינגלעך, וואָס די לעוואַיע דאָט זיי צוגעצויגן צום בייסוילעם, האָבן זיך פריילעך געשפּילט אין באַהעלטערלעך צווישן די מאַ-ציוועס אָדער האָבן געשפרונגען הין און צוריק איבערן אָרן. מיסטער סאָווערבערי און באַמבל זיינען געווען צעניופעלייגט מיטן אופזעער פון בייסוילעם, זיינען זיי אַוועק צו אים, אַוועק-געזעצט זיך מיט אים באַ דער פּערטקע און גענומען לייצענען אַ צייטונג.

סאָפּקאַלסאָף, אין אַ שאַ אַרום, האָבן זיך מיסטער באַמבל מיסטער סאָווערבערי און דער אופזעער געלאָזט גיין צום קיווער,

טייקעף נאך זיי איז אָנגעקומען דער גאַלעך, אָנטוענדיק בעאייסן
נאַנג זיין גאַלאַכישן קיטל.

מיסטער באַמבל האָט געגעבן עטלעכע קלעפּ אַ צוויי, דריי
פון די אינגלעך. דער כאַשעווער גאַלעך האָט אין אַ פיר מינוט
געמאַכט אַ העספּעד און איז אוועקגעגאַן.

— נו — האָט געזאָגט מיסטער סאַווערבערי צום באַגרעבער, —
פאַרגראַבט.

דער קייווער איז שוין געווען אזוי פול, אַז דער אויבערשטער
טייל פון אָרן איז געווען ניט מער ווי אַ דריי פוס ווייט פון דעם
ערד - אויבן. דער באַגרעבער האָט אָנגעשאטן ערד, אַ טופּע געטאַן
אף איר מיט די פיס. האָט אַרופגעוואָרפן דעם גראַב-אייזן אַפן
אַקסל און איז אוועק. ס'האַבן אים מיט גוואַלדן באַגלייט די אינ-
גלעך, וועלכע זיינען זייער ניט צעפרידן געווען, וואָס די לעוואַיע
האָט זיך אזוי גיך פאַרענדיקט.

— קום, גוטער פריינט, — האָט מיסטער באַמבל אַ קלאַפּ געטון
דעם מאַנסבל איבער דער פלייצע, — מע וויל פאַרשפּאַרן דעם
קלויסטער.

דער מאַנסבל, וואָס איז געשטאַנען לעבן קייווער, האָט זיך
ניט גערירט פון אָרט. ער האָט אַ ציכער געטון, האָט אַ קוק גע-
טון אָף באַמבלען, געמאַכט עטלעכע שפּאַן פאַרויס און איז אומ-
געפאַלן אין כאַלאַשעס צו דער ערד.

די דולע אַלטיטשקע האָט זיך געוידלט: מ'האַט באַ איר צו-
גענומען דעם וואַרעמען מאַנטל.

דעם מאַנסבל האָט מען קאם אַפּגעמונטערט. אַלע זיינען זיך
צעגאַנגען.

— נו, אַליווער, — האָט גייענדיק אַהיים, געפּרעגט סאַווערבערי —
געפּעלט עס דיר ?

— סע געפּעלט מיר, — האָט ניט געוואוסט וואָס צו ענטפּערן —
אַליווער, — סע געפּעלט מיר ניט זייער...

— ס'מאַכט ניט אויס, גוטער ברודער, מיט דער צייט וועסטו
צוגעוויינט ווערן. — האָט געזאָגט סאַווערבערי.

אָליווערן האָט זיך געגלויסט וויסן, צי איז באַם מיסטער סאָווער
בערי אַסאך צייט אוועקגעגאַן. ביז ער איז צו דערצו געוואוינט
געוואָרן. נאָר ער האָט מירע געהאַט צו פרעגן וועגן דעם. ער
האָט זיך אומגעקערט אין קלייט אַריין אונטערן שטאַרקן איינד-
רוק פון דעם. וואָס ער האָט געזען און געהערט.

VI

אָליווער פאַרכידעשט נאָאָן

אין מעשעך פון עטלעכע כאַדאַשים האָט אָליווער געדולדיק
איבערגעטראָגן די באַליידיקונגען פון נאָאָ קלייפאַל. ער איז, נאָאָ
מיט יעדן טאָג אַלץ ערגער און ערגער זיך באַגאַן מיט אָליווערן.
ער האָט אים מעקאַנע געווען. אָליווערן: דער באַלעבאַס האָט
אים ליב געקריגן. שאַרלאַטאַ איז זיך מיט אָליווערן שלעכט באַ-
גאַן דערפאַר, וואָס נאָאָ האָט אים פיינט געהאַט, דערפאַר וואָס
מיסטער סאָווערבערי איז אים אַ גוטער פריינט געוואָרן.
איינמאָל זיינען אָליווער און נאָאָ אַראָפּגעגאַן אין קיך אַריין
צום וואַרעמעס, שאַרלאַטען האָט מען צוליב עפעס אַוועקגע-
רוסן. דער הונגעריקער צעקאַסטער נאָאָ האָט גענומען פייניקן
אָליווערן.

נאָאָ האָט אַוועקגעלייגט די פיס אַפן בעטל און גענומען
שלעפן אָליווערן באַ די האַר און באַ די אויערן, זינלענדיק
אים. אָליווער האָט געשוויגן. דעמאָלט האָט נאָאָ צוגעטראַכט אַ
נייעם מיטל.

— אינגאַטשל, — האָט ער געפרעגט, — וואו איז דיין מוטער?
— זי איז געשטאַרבן, — האָט געענטפערט אָליווער, — רייד
מיט מיר ניט וועגן איר.

אָליווערס פּאָנעם איז אינגאָנצן רוים געוואָרן. ער האָט שווער
געאַטעמט.

נאָך האָט, ווער'סנדיק ווען וועט אָליווער אָנהויבן שרייען,
ווייטער געפרעגט:

— און פון וואָס איז זי געשטאַרבן?
— פון אומגליק, אזוי האָט מיר דערציילט די אַלטימסקע אין
„הויז פאַר אַרעמע לייט“, — האָט געענטפערט אַליחער, — איך
פאַרשטיי, וואָס סע הייסט שטאַרבן פון אומגליק.
— ווער צווינגט דיך וויינען? — האָט געזאָגט נאָך.
— ניט דו, — האָט געענטפערט אָליווער און האָט אָפּגעווישט
די טרער, — מיין נאָר ניט, אַז דו.

— ניט איך? — האָט מיט כויעק געפרעגט דער סוינע.
— יאָ, ניט דו, שווייג, זאָלסט מיר קיין וואָרט ניט זאָגן וועג
איר, אַניט, וועט דיר ביטער זיין!

— ביטער! — האָט איסגעשריגן נאָך, — וואָס הייסט עס?
דיין מוטער... אָ, זי איז אַ גאַנץ כיינעוודיקע געווען! — ער
האַט נאָך, דורכגעטריבן אַ שאַקל געטון מיטן קאַפּ.
— ווייסט וואָס, אינגאָטש, — האָט ווייטער גערעדט נאָך, וועלכן
ס'האַט איפּגעמונטערט אָליווערס שווייגן, — איצער קאָן מען
שוין דערצו מיט גאַרניט העלפן, אַפּילע פּריער וואָלסטו אויך
ניט געקאָנט העלפן, איך האָב ראַכמאַנעס אָף דיר, מיר האבן
אַלע ראַכמאַנעס אָף דיר, דו ווייסט, דיין מוטער איז געווען ניט
קיין לייטישע פרוי.

— וואָס? — האָט אופשפּרינגענדיק געפרעגט אָליווער.
— זי איז געווען ניט קיין לייטישע פרוי, — האָט קאלטבלוטיק
איבערגעכאָזערט נאָך, — זי האָט גוט געטון, וואָס זי איז געשטאַרבן.
אַניט וואָלט איר אויסגעקומען זיצן אין טורמע אָדער מ'וואָלט
זי אופּגעהאַנגען. האָ? ניט אזוי?

בלייך פאַר צאַרן, האָט אָליווער אַ ציטער געטון, איבער-
געקערט דעם טיש און וואָס ביינקל, אַ כאַפּ געטון נאָאָן פאַרן
האַלדו, אים אַזאָ קלאַפּ געטון, אַז ס'האַבן זיך אין מויל באַ אים

שאָקלען גענומען די ציין און, צענויפגעזאמלט אַלע קיכעס, אים
אימגעוואָרפן אַפן דיל.

אַ רעגע פריער האָט דאָס אינגל אויסגעזען ווי אַ מילדע,
שטילע, שעמעדיקע בריע, איצטער האָט ער באַוויון זיין קויעך:
די אַכזאַריעסדיקע באַליידיקונג וועגן זיין פאַרשטאַרבענער מוסער
האַט אָנגעצונדן זיין בלוט, די ברוסט זיינע האָט זיך געוויגט,
דער קערפער האָט זיך אויסגעגלייכט, די אויגן האָבן געגלאַנצט,
ער האָט זיך אינגאַנצן איבערגעביטן און צאָרנדיק געשטאַנען
איבערן דערשראַקענעם סוינע, וואָס איז ציטערנדיק מיטן גאַנצן
לייב געלעגן באַ זיינע פיס.

— ער וועט מיך דערהאַרגענען! שאַרלאָטא! ער וועט מיך
דערהאַרגענען! העלף! ראַטעוועט! שאַר-לאָ-טאַ!

דערהערנדיק נאָאָס גוואַלדן, זיינען געקומען צו לויפן שאַרלאָ-
טאַ און מיסטריס סאָווערבערי, שרייענדיק נאָך העכער, האָט
זיך שאַרלאָטאַ געלאָזט אין קיך אריין, מיסטריס סאָווערבערי איז
געשטאַנען אָף די טרעפּ, זייענדיק זיכער, אַז איר לעבן איז אין
געפאַר.

— אַך, דו אויסוורף! -- האָט געשריגן שאַרלאָטאַ, אָנ-
כאַפנדיק אַליווערן מיט איר קימאַט-מאַנסבלשן קויעך, — מיעסער,
נידערטרעכטיקער שנעק! — באַ יעדער וואָרט האָט זי, שאַרלאָטאַ,
געגעבן אַליווערן אַ געזונטן פאַטש, גוואַלדעווענדיק בעאייס
מאַיסע.

אַ האַנט האָט שאַרלאָטאַ געהאַט אַ שווערע, כוזדעס איז
מיסטריס סאָווערבערי אויך אַריין אין קיך, אנגעכאַפט אָלי-
ווערן מיט איין האַנט און מיט דער צווייטער געדראַפעט אים
דאָס פאַנעם, נאָאָ האָט זיך איפּגעהויבן און געשלאָגן אַליווערן
פּונהינטן.

אַז זיי זיינען אַלע דריי מיד געוואָרן און קיין קויעך ניט
געהאַט צו שלאָגן אַליווערן, האָבן זיי אים פאַרשפאַרט אין קעלער,
מיסטריס סאָווערבערי איז אַוועקגעפאַלן אָף אַ שטול און זיך
צעווייגט.

— זי פילט זיך שלעכט! — האָט אויסגעשריגן שאַרלאָטא, —
 וואָסער, וואָסער! נאָא, גיכער!
 — אַך, שאַרלאָטא, — האָט, כאַפּנדיק דעם אָטעם, געוואָגט
 מיסטריס סאָווערבערי, — ס'אַרץ גליק, וואָס מע האָט אונז ניט
 אויסגעקוילעט באַנאָכט בעאייטן שלאָפן.
 — יא, מיסטריס, ס'איז עמעס אַ גליק, כ'האַך, אַז איצטער
 וועט דער באַלעבאָס שוין מער ניט נעמען צו זיך אָט די אויס-
 וורפן. אָט די מערדער, נאָא, נעבעך, איז אינגאָנצן צעקלאַפּט.
 — אַראַכמאָעס אָף אים, — האָט געוואָגט מיסטריס סאָווערבערי,
 קוקנדיק מיט מיטלייד אָף נאָאן.
 נאָא, באַ וועלכן דאָס אויבערשטע זשילעט-קנעפל איז גע-
 ווען העכער פון אַליווערס קאַפּ, האָט געריבן די אויגן, מיענדיק
 זיך אַרויסצוקוועטשן עטלעכע טרערן.
 — וואָס זאָלן מיר טון! — האָט אויסגעשריגן מיסטריס סאָווער-
 בערי, מיין מאַן איז ניטאָ אין דערהיים, ניטאָ אין שטוב קיין
 איין מאַנסבל, ער קאָן יעדע רעגע אופברעכן די טיר.
 — אַך, איך ווייס אויך ניט, וואָס זאָלן מיר טון, מיסטריס, — האָט
 געוואָגט שאַרלאָטא, — מיר דאַרפן, יעדנפאַלס, שיקן נאָך פּאָליציי.
 — אַדער נאָך סאַלדאַטן, — האָט צוגעגעבן נאָא.
 — ניין, ניין! — האָט אויסגעשריגן מיסטריס סאָווערבערי, דער-
 מאַנענדיק זיך אין אַליווערס שטענדיקן גוטן-פריינט, — גיב אַ
 לויף צו מיסטער באַמבל, נאָא, און בעט אים ער זאָל קומען
 אהערצו טייקעף, ער זאָל זיך קיין רעגע ניט פּאַרזאַמען. לויף-צו
 אַפּילע אָן אַ היטל, גיכער! לייג צו אַ מעסער צום אופגעלאָפּענעם
 אויג; דאָס וועט אַפּשטעלן די בייל, זי זאָל ניט וואַקסן.
 נאָא האָט ניט געענטפערט קיין וואָרט, ער האָט זיך אוועק-
 געיאָגט, די פּאַרבייגייער האַבן זיך אַפּגעשטעלט און פּאַרכידעסט
 געקוקט אַפּן אינגל, וואָס לויפט איבער דער גאַס אָן אַ היטל
 מיט אַ מעסער באַם אויג.

וואָס איז געשען דערנאָך

נאָא קליינפאל איז געלאָפן פּייל-פּון-בוּיגן און זיך אָפּגע-
 שטעלט ערשט באַ די טויערן פון „הויז נאָר אַרעמע לייט“ צע-
 נויפגענומען דאָ אַ גענוגנדע צאָל טרערן און. מאַכנדיק אַ דער-
 שלאָגן נעבעך-פענעמל, האָט ער אָנגעקלאַפט אין טיר. דער אַלטער.
 וואָס האָט אים אופּגעפנט, איז פאַרכידעשט אָפּגעשפרונגען צוריק.
 — וואָס איז עס געשען מיט דיר? — האָט געפרעגט דער אַלטער.
 — מיסטער באַמבל, מיסטער באַמבל! — האָט געשריגן נאָא
 מיט אַזא איעש, מיט אזא גוואלד, אז מיסטער באַמבל אליין איז
 ארויסגעשפרונגען.
 — אַ מיסטער באַמבל, — האָט געזאָגט נאָא. — אַליווער, סער, אַליווער...

— וואָס, וואָס? — האָט אים איבערגעשלאָגן מיסטער באַמבל
 און צעפרידנקייט האָט זיך צעגלאַנצט אין זיינע אויגן. — ער איז
 אנטלאָפן? ער איז אנטלאָפן? ניין, נאָא?
 — ניין, סער, ניין, ער איז ניט אַנטלאָפן, נאָר ער איז אַ מער-
 דער קעוואָרן. — האָט געענטפערט נאָא, — ער האָט געוואָלט דער-
 האַרגענען מיך שיר, דערנאָך האָט ער געוואָלט דערהאַרגענען
 שאַרלאָטען און די באַלעבאַסטע. אַ! דאָס איז שוידערלעך, שויד-
 דערלעך, שוידערלעך! — נאָא האָט געמאַכט קאָלערליי האַוואַיעס,
 מיענדיק זיך באַווייזן פאַרן מיסטער באַמבל, אז ער פילט נאָך
 איצטער אַליווערס קלעפּ.

אז נאָא האָט דערווען, ווי דער מיסטער באַמבל האָט זיך דער-
 טוינט פון דעם, וואָס ער האָט דערציילט, האָט ער גענומען אויסמאַלן
 די פּאָדעם אַלץ מיט אַ העכער קאָל, בעאייס מאַיטע איז פאַרביי-
 געגאַן דער דושענטלמען, וואָס אין ווייסן זשילעט, דערהערט אַ
 געשריי, איז ער צוגעגאַן צו באַמבלען דערוויסן זיך וואָס קומט
 עס פאַר.

- אָט דעם אינגל, - האָט געענטפערט מיסטער באַמבל, -
 האָט שיר ניט געהאַרגעט אָף טויט דער קליינער טוויסט.
 - אָט-וו-אָט! - האָט זיך אויפגעשטעלט דער דושענטלמען.
 וואָס אין ווייסן ושילעט, - איך האָב עס פריער געוואוסט! איך
 אין אַלע מיטגלידער פון קאָמיטעט האָבן שטענדיק געפילט, אַז
 אָט דאָס ווילד באַכערל וועט מען אַמאָל אויפהיינגען!
 - ער האָט געוואָלט דערהאַרגענען אויך דאָס דינסטמיידל, -
 האָט בלייך ווערנדיק געזאָגט מיסטער באַמבל.
 - אין די באַלעבאָסטע, - האָט צוגעגעבן נאָאָ.
 - אין דעם באַלעבאָס אויך, דו האָסט, דאָכט זיך, געזאָגט,
 נאָאָ, אַז דעם באַלעבאָס אויך? - האָט געפרעגט מיסטער באַמבל.
 - ניין, דער באַלעבאָס איז אינדערהיים ניט געווען, אַניש
 וואָלט ער אויך דעם באַלעבאָס געהאַרגעט, - האָט געענטפערט
 נאָאָ, - ער האָט געזאָגט, אַז ער וויל...
 - אַ, ער האָט געזאָגט, אַז ער וויל, אַזוי, באַכערל? - האָט
 געפרעגט דער דושענטלמען, וואָס אין ווייסן ושילעט.
 - יאָ, ס'ער, - האָט געענטפערט נאָאָ, - און די באַלעבאָסטע
 האָט באַשוילן בעטן מיסטער באַמבל זאָל אַריינקומען צו איר,
 ביז וואָנען דער באַלעבאָס וועט זיך ניט אימקערן אַהיים.
 - טייקעף, באַכערל, טייקעף, - האָט געזאָגט דער דושענטלמען
 וואָס אין ווייסן ושילעט, קלוג שמייכלענדיק, גלעטנדיק נאָאָ
 איבערן קאָפּ, - דו ביסט אַ וואויל אינגל, זייער אַ וואויל אינגל,
 אָט, נאָ דיר אַ פענס, באַמבל, נעמט מיט זיך מיט דעם שטעקן און
 שאַנעוועט ניט...
 - האָט קיין מוירע ניט, - האָט געענטפערט דער פארוואלטער,
 קלאַפנדיק מיטן שטעקן.
 - זאָגט סאָווערבערין, ער זאָל אויך ניט שאַנעווען אים, אָן
 קלעפּ קאָן מען מיט אים גאַרניט ניט מאַכן, - האָט געזאָגט דער
 דושענטלמען.
 - כיוצא זיך שוין באַמיען, - האָט געענטפערט דער פארוואלטער,
 טער און איז אַפּגיך אַיזעק מיט נאָאָן צו דער אַרוינעט-קלייט.

ן ן מיסטער סאָווערבערי האָט זיך נאָך ניט אומגעקערט. אַליווער
האָט אלץ געקלאַפט מיט די פיס אין דער טיר פון קעלער. אַזוי
ווי מיסטוויס סאָווערבערי און שאַרלאַטאַ האָבן דערציילט, אַז ער
איז שוידערלעך צעוויילדעוועט, האָט מיסטער באַמבל באַשלאָסן,
ניט אומעפענענדיק די טיר, זיך פריער דורכשמועסן מיט אים. ער
האָט אַ זעץ געטון אין דער טיר, צוגעלייגט די ליפן צו דער
שפּאַרונע אין שלאַס און געזאָגט הויך, אָף אַ קאַל.

— אַליווער !

— לאָזט מיך אַרויס, — האָט אַליווער געענטפערט פּוניעווייניק.

— דערקאַנסטו מיין קאַל, אַליווער ?

— יאָ.

— און דו האָסט קיין מוירע ניט פאַר מיר ? און דו ציטערסט

ניט, אַז איך רעד מיט דיר ? — האָט געזאָגט מיסטער באַמבל.

— ניין, — האָט דרייסט געענטפערט אַליווער.

מיסטער באַמבל איז צעמישט געוואָרן. ער האָט אַפּגעטראָסן

פון דער טיר, אויסגעגלייכט זיך און שטומענדיק אַ קוק געטון

אָף די מענטשן אַרום זיך.

— אַ מיסטער באַמבל, ער איז געוויס פון זינען אַראָפּ, —

האָט אויסגעשריגן מיסטריס סאָווערבערי, — קיין איין אינגל, וואָס

איז באַ די געדאַנקען, וואָלט ניט געהאַט די האַזע אַזוי ריידן

מיט אייך.

— די סיבע איז דאָ ניט מעשוואַס. — האָט געענטפערט

מיסטער באַמבל נאָך עטלעכע רעגעס פון טיפן באַדיינקען זיך, —

די סיבע איז דאָ די שפּייו.

— וואָס ? — האָט אויסגעשריגן מיסטריס סאָווערבערי, דערמאַנענ-

דיק זיך, אַז זי האָט געגעבן אַליווערן בלויו די רעשטן עסנוואַרג —

דאָס, וואָס קיינער אין הויז האָט שוין ניט געוואָלט עסן.

— די שפּייו, מיסטריס, די שפּייו, — האָט, אַרויסגייענדיק פון

די קיילים, געענטפערט באַמבל, — איר האָט צו-גוט געהאַדעוועט

אים ! איר האָט אין אים אופגעוואַכט דעם שאַרפן סייכל און די

שאַרפע נעשאַמע, וועלכע אַזעלכער, ווי ער, אין אַזעלכע לאַגעס,

ווי זיינע, טאָרן ניט האָבן. אָף וואָס דאַרפן אַטדי מענטשן האָבן
אַ נעשאַמע? גענוג, און ס'ר לאָזן זיי איבער דעם לעבעדיקן
קערפער.

— ווען איר זאָלט אים גאָרניט ניט געווען געבן, אויסער
קאַשע, וואָלט עס ניט געטראָפן.

— אַט וואָס סע קומט אַרויס פון גוט זיין — האָט אויסגע-
שריגן מיסטריס סאָווערבערי, קוקנדיק צו דער קיך-צו.
מיסטער סאָווערבערי האָט זיך אומגעקערט. און מ'האָט אים דער-
ציילט וועגן אַליווערס שוידערלעכן פאַרברעכן, האָט ער אופגע-
עפנט די טיר פון קעלער און האָט דעם קליינעם אַרויסגעשלעפט
פון דאָרטן פאַרן קאַלנער.

אַליווערס אָנטון איז געווען אינגאַנצן צערניסן מאַכמעס די
קלעפ, דאָס פאַנגעס איז געווען צעדראַפעט און פאַרבלוטיקט,
די האַר זיינען אין פיל ערטער אויסגעציפט געווען. נאָר דאָס
פאַנגעס זיינס איז נאָך רייט געווען פון צאָרן, און אז מ'האָט אים
אַרויסגעלאָזט, איז ער צוגעגאַן צו נאָאַן און אָן מוירע אַ קוק
געטאָן אָף אים.

— נו, כעוורעמאַן, אַט האָסטו דיר, — האָט געזאגט מיסטער
סאָווערבערי און אָפגעלאָזט אַליווערן אַ פאַטש.
— ער האָט געהאַט די האַזע וידלעך מיין מוטער, — האָט גע-
ענטפערט אַליווער.

— נו, איז וואָס? — האָט געזאָגט מיסטריס סאָווערבערי — זי
האָט עס פאַרדינט. זי האָט עפּשער נאָך מער פאַרדינט.
— ניט — עמעס, — האָט געענטפערט אַליווער.
— פאַרדינט, — האָט געזאָגט מיסטריס סאָווערבערי.
— נאַרישקייטן, — האָט אויסגעשריגן אַליווער.

סאָווערבערי האָט אים געגעבן גאָר אַ שטאַרקן קלאַפּ מיטן
שטעקן און אים פאַרשפאַרט אין קאַמער איניינעם מיט אַ קווערטל
וואַסער און אַ שטיק ברויט. אַפדערנאַכט האָט מיסטריס סאָווערבערי,
נאָך אַסאך רייד, ניט זייער פיינע פאַרן אָנדיינק פון זיין מוטער,
אַרויסגעפירט אים פון קאַמער און געהייסן אים גיין שלאָפן אַראָפּ.

נאָא און שאַרלאָסא האָבן אים באַלייט מיט כויוועק-רייד און מיט זידלעריי.

בלייבנדיק אליין, אין דער שטילקייט פון דער נאַכט, אין דער פינצטערער אַרוינעס-קלייט, דאָרט וואו קיינער האָט אים ניט געקאָנט ניט ווען, ניט הערן, — האָט אַליווער פאַרשטעלט מיט די הענט דאָס פאָנעם און זיך ביטער צעוויינט.

דאָס ליכט האָט קימאַט שוין אויסגעברענט, ווען ער האָט זיך אופגעוויבן און, פאַרכטיק אַרומקוקנדיק זיך, איינגעהערט זיך, דערנאָך האָט ער שטיל אופגעעפנט די טיר און אַ קוק גע- טון אָף דער גאַס.

די נאַכט איז געווען א פינצטערע און אַ קאַלטע. קיין ווינטל האָט ניט געבלאָזן, און די שאַטנס פון די בוימער אָף דער ערד האָבן אויסגעזען ווי פינצטערע רוכעס. אַליווער האָט שטיל פאַרשלאָסן די טיר. בא דער בלייכער שיין פון אויסגייענדיקן ליכט האָט ער פאַרבונדן אין אַ טיכעלע זיין גאַנצן האָב און גוטס, זיך אַוועקגעזעצט אָף אַ באַנק און גענומען וואַרטן אָף אינדערפרי.

אַז דער ערשטער באַגינען-שטראַל איז אריינגעדروנגען דורך די לאַדנס, איז אַליווער אופגעשטאַנען און ווידער געעפנט די טיר. איין קוק אַרום זיך, איין רעגע פון באַטראַכטן זיך—און ער איז אַרויס אָף דער גאַס. אַ קוק געטאָן אָף רעכטס, אָף לינקס, ניט וויסנדיק, וואוהין אַנטלויפן. נאָר אַט האט ער זיך דערמאנט, אַז אָף דעם וועג איז ער געגאַן נאך באַמבלען, ווען יענער האט אים געפירט פון דארף אין, הויז פאַר ארעמע לייט. דער וועג איז געגאַן פאַרביי אַ באַקאַנט שטיבל, האט אַליווערס האַרק גענומען שטאַרקער קלאַפן און ער האט זיך שנעל געלאזט לויפן פאַריס.

אַליווער גייט קיין לאַנדאָן

געענדיקט האָט זיך דאָס שטעטל, און אַליווער איז אַרויס אַפֿן ברייטן שליאָך. געווען איז דאָן אַהט אַזויגער. כאָטש ער איז שוין דורך אַכט ווערסט פֿון שטאָט, נאָר געלאָפֿן איז ער ביו מיטאָג, אויסבאַהאַלטנדיק זיך צווישן די קוסטן און היגטער די בוימער, אַלץ מוירע האָבנדיק פֿאַר נאָכיאָג. ער האָט זיך אַוועקגעוועצט לעבן אַ ווערסט-סלופֿ און צום ערשטן מאַל אַ טראַכט געטאָן וואוהין ער זאָל גיין, ווי אַזוי לעבן.

דער סלופֿ, געבן וועלכן ער איז געזעסן, האָט מיט היפשע איניסיעס אָנגעוויזן, אַז ביו לאַנדאָן אַ נאָך פֿאַרבליבן הונדערט-ווערסט. דאָס וואָרט „לאַנדאָן“ האָט אָפּגערודערט אַליווערן. אין אַטדער ריזיקער שטאָט וועט קיינער, אַפּילע מיסטער באַמבל, אים ניט געפינען.

נאָר געשראָקן האָט זי, אַליווערן, געשראָקן הונגער-טויט אַף גרויסער און פרעמדער גאַס. איז ער אָפּגעשפרונגען און זיך ווייטער געלאָזט אין וועג אַריין.

ער איז שוין דורך מער פֿון פינף ווערסט.

ביו לאַנדאָן איז נאָך ווייט. אין קלומיקל באַ אים זיינען געבליבן איין שטיק ברויט, אַ גראָב העמד און אַ פֿאַר זאָקן. אין קעשענע איז געבליבן איין פענס—סאָווערבעריס מאַטאָנע נאָך דער לעוואַיע. אַ ריין העמד, — האָט געטראַכט אַליווער, — איז זייער אַ נוצלעכע זאַך, און אַ פֿאַר זאָקן איז אויך אַ פינע זאַך, און דער פענס קאָן אויך צונוצקומען, נאָר דאָס אַלץ איז דאָך קאָרג אַף דורכצוגיין פינף-און-גינציק ווערסט צופֿוס. דאָך, האָבן אָט די געדאַנקען ניט אָפּגעשטעלט אַליווערן — ער האָט אַרויפגעשליי-דערט דאָס קלומיקל אַז די אַקסלען און איז אַוועק ווייטער.

אין דעם טאָג איז אַליווער דורך דרייסיק ווערסט און ניט געזעסן גאַרניט, כּוץ אַלטגעבאַקן ברויט און וואַסער, וואָס ער האָט

אויסגעבעטלט אָפן וועג. אַז ס'איז אָנגעקומען די נאַכט, האָט ער
 זיך פאַרגראָבן אין דער טיפעניש פון קאַרן און באַשלאָסן אָפּצו-
 שלאָפן ביז אינדערפרי. טכילעס איז אים געווען שרעקלעך, ווי האָט
 געבלאָזן אַ שטאַרקער ווינט. ער איז, אַליווער, דורכגעוואָרירן
 געווען, און הונגעריק געווען, נאָר די מידיקייט האָט איינגעלאָמען.
 און ער איז אַנשלאָפן געוואָרן. אַז ער האָט זיך אופגובאַסט
 אינדערפרי, האָט ער אַזוי דערפילט דעם הונגער און די קעלט,
 אַז, פאַרבייגייענדיק אַ דאָרף, האָט ער געמוזט אויסבייטן זיין
 פענס אָף אַ קליין שטיקל ברויט. ניט באוויזן האָט ער אָפּשטאַנען
 פּיפּצן ווערסט, ווי ס'איז ווידער געוואָרן נאַכט. אַליווער איז שוין
 אינגאַנצן פאַרמאַטערט געווען, די קני זיינע האָבן זיך געבוּגן.
 די פיס האָבן געציטערט. די צווייטע נאַכט, וואָס ער האָט פאַר-
 בראַכט אין פעלד, האָט אים שוין לאַכלוטן פאַרפייניקט, און
 ווייטער גיין האָט ער ניט געקאַנט.

האָט ער, אַליווער, אָפּגעשטעלט זיך לעבן אַ פּאַסט-קאַרעטע
 און געבעטן די פּאַסאַזשירן זיי זאָלן אים נעמען מיט זיך נאָר
 קיינער האָט זיך אָף אים ניט אומגעקוקט. עטלעכע פון זיי האָבן
 אים פאַרגעלייגט פאַר אַ האַלבן פענס דורכצולויפן ביזן נאָענטן
 בערגל. אַליווער האָט געפרוואווט לויפן נאָך דער קאַרעטע, נאָר,
 פאַרמאַכערט, האָט ער זיך אָפּגעשטעלט. דער פּאַסאַזשיר האָט עט
 דערזעען, האָט אַריינגעלייגט דעם האַלבן פענס צוריק אין העשע-
 נע אַרײַן און אָנגערופן אַליווערן „פוילער הונט, וואָס איז אַפּילע
 קיין גראָשן ניט דערווערט“. די קאַרעטע האָט אַוועקגעיאָנגן.

אַליווערן וואָלט אויסגעקומען פאַלן טויט אָפּן וועג, ווײַן ער
 זאָל זיך ניט געווען צופעליק טרעפן מיט איינער אַ גוטער אַל-
 טיטשקער. זי האָט אָף אים ראַכמאַנעס געקריגן, געגעבן אים
 אַלץ, וואָס זי איז בעקויעך געווען, און אים געטרייסט מיט
 מיטלייד-רייד. דער אופגעמונטערטער אַליווער איז אַוועק ווייטער.
 באַגינען אָפּן דריטן טאָג נאָכן אַנטלויפן איז אַליווער אַריינג-
 געקומען אין אַ קליין שטעטל באַרנעס. די לאַדנס פון די זייער
 זיינען נאָך פאַרשפאַרט געווען. די גאַסן — פּוסט, קיין מענטשן

האָט מען נאָך נישט געזעען. אַליווער, מיט פאַרנונדעטע פיס, באַדעקט מיט שטויב און שווייס, האָט זיך צוגעזעצט אָף דער שוועל פֿון איינע אַ שטויב.

די לאַדנט האָבן זיך צו ביסלעכטוייס גענומען אופעמענען, די פאַרהיינגלעך האָבן זיך אופגעוויבן. ס'האָט זיך אוילעס גענומען באַווייזן אָף דער גאַס.

עטלעכע האָבן זיך אָפגעשטעלט, עטלעכע האָבן זיך אומגעקוקט אָף אים, נאָך קיינער איז נישט צוגעגאַנגן, קיינער האָט נישט געפרעגט, ווי קומט ער אַהער, ער האָט טוירץ געהאַט בעטן אַ נעדאַווע און איז שטומענדיק געזעסן אָף דער שוועל. פּלוצלינג האָט ער באַמערוקט, אַז סע באַטראַכט אים אופמערקזאַם עפעס אַ אינגל פון דער צווייטער זייט גאַס. טכילעס האָט ער זיך דערוף נישט אומגעקוקט, נאָך אַז זאָס אינגל איז לאַנג אַזוי געשטאַנען, האָט אַליווער אופגעוויבן זעם קאַפּ און מיט פּראַנע אין בליק אַ קוק געטון אָף אים. דאָס אינגל איז אַריבער דעם בריק און איז צו אַליווערן:

— וואָס איז עס מיט דיר, טייערינקער?

ער איז געווען קימאַט אין אַליווערס יאָנג, נאָך אַליווערן האָט ער אויסגעזען עפעס נעשונעדיק, ער האָט געהאַט אַן אַרומגעריסענע גאַז, עפעס קאַמישעס איז געלעגן אָף זיין פּאַנעס, כּוּב-דעם, איז ער אינגאַנצן אומגעשמירט געווען, און טנועס געהאַט פון אַ עלטערן נוענטטון, דער קורצער וואוקס, די קרומע פיס און די שמאַלע, מיסעס אויגן זיינע האָבן זיך טייקעף געוואָרפן אין די אויגן, זיין הוט איז אזוי ליכט געווען אַנגעווקט אַפּן קאַפּ, אַז אַ מינוסטער בלאַז פון ווינט וואָלט דעם הוט אַראָפּגעבלאָזן, ווען ער זאָל אים אלע רעגע נישט צורעכט מאַכן, אַנגע-טון איז ער געווען אין אַ ראַק פון אַ דערוואַקסענעס מענטשן, פּו איבער די פּיאַטעס, ער האָט פאַרבוירן די אַרבל, קעזיי די הענט זאָלן זיין פּריי, און האָט זיי אַריינגעלייגט, די הענט אין די קעשענעס, שטייול האָט ער געטראָגן סאַלדאַטישע, אַ אויסזען געהאַט אַ ערנסטן און אַ זעמאַלען.

-- וואָס איז עס מיט דיר. טייערינקער? -- האָט איבערגע-

כאַזערט זיין וואָס דער מעשוונדיקער דזשענטלמען.

-- איך בין זייער מיד און גיין זייער הונגעריק. -- האָט מיט

טרערן אין די אויגן געענטפערט אַליווער, -- איך בין די באַנצע צייט
געגאַן צופוט, איך בין זיבן טעג געווען אין וועג.

-- זיבן טעג אין וועג. -- וואָט געענטפערט דער יונגער

דזשענטלמען, -- אַ, כּיפּאַרשטוויי, די צאַפּלי האָט דיך אוועקגעשיקט?

נאָר -- האָט ער מיט בידיעש אַ קוק געטון אַף אַליווערן, -- דו
ווייזט, דאַכט זיך. ניט וואָס הייסט צאַפּלי, גוטער-ברודער?

אַליווער האָט געענטפערט, אַז וואָס איז, דאַכט זיך, אַ פּויגל.

-- אַ, ווי נאָוואָו דו ביסט, גוטער-ברודער, -- האָט אויסגעשריגן

דאָס אינגל, -- צאַפּלי הייסט -- רייכער, און אויב דו גייסט לויטן

באַפעל פון אַ צאַפּלי, וועסטו זענען צוריק ניט אומקערן זיך.

מ'דאַרף גיין פאַרויט, נח קום, דו גייסט מיסטאָם הונגעריק.

דער יונגער דזשענטלמען האָט געהאַלפן אַליווערן אופשטיין.

איז אַריינגעגאַן אין גאַעטן קלייטל, געקויפט ווארשט און ברויט,

דערנאָך איז ער אוועק מיט אַליווערן אין אַ שיינק און געהייסן

געבן ביר, ער האָט איינגעלאָרן, דער סוידעסדיקער פריינט.

אַליווערן עסן איבערבייסן, און אַליווער האָט גענומען עסן מיט

גרויס אַפעטיט, דאָס מעשנעדיקע אינגל האָט אים די באַנצע

צייט אופמערקזאַם באַטראַכט.

-- קיין לאַנדאָן גייסטו? -- האָט ער געפרעגט, אַז אַליווער

האָט געענדיקט.

-- יאָ.

-- אַ דירע האָסטו?

-- ניין.

-- געלט?

-- ניין.

דאָס מעשוונעדיקע אינגל האָט זיך צעפייפט און טיף אַריינגע-

רוקט די הענט אין די קעשענעס.

-- איר וואוינט אין לאַנדאָן? -- האָט געפרעגט אַליווער.

— יא. אז איך בין אינדערהיים. האָט געענטפערט דאָס אינגל. — איך מײן. צי דו דאַרפסט ערגעץ נעכטיקן היינט? — יא. איך בין נישט געשלאָפן. זינט כ׳בין אַרױסגעגאַנגען פונדערהיים. — האָט געענטפערט אַליווער. — באַאומראיק זיך נישט אומזיסט און אומנישט. — איך דאַרף ביז פאַרנאַכט זײן אין לאַנדאַן. וואו כ׳בין באַקאַנט מיט איינעם אַ כאַשעוון דושענטלמען. ער וועט דיר געבן אומזיסט אַ דירע און וועט קײן געלט באַ דיר נישט נעמען... דאָס הייסט, אויב אַ באַקאַנטער דושענטלמען וועט אים דײך רעקאַמענדירן. ס׳איז אומעגלעך געזען אַפצוואַגן זיך פון אַזאַ אומגעריכטער אַײנלאַדונג.

דאָס אינגל האָט געאייצעט אַליווערן נישט פאַרלירן אומ-זיסט קײן צײט. גאַר-גײך האָבן זײ פריינטלעך זיך צעשמועסט, און אַליווער האָט זיך דערוואוסט. אז זײן נײער באַקאַנטער הייסט דושעק דאָקינס. אז די גוטע פריינט זײנע רופן אים, דער דורכגעטרעפנער און אז דער אַלטער דושענטלמען. וועגן וועלכן ער האָט דערציילט, האָט אים זײער ליב.

מיססער דאָקינס אָננן האָט דאַפקע גערעדט נישט לעטוועס זײן באַשיצער, נאָר דאָך האָט אַליווער געמײט זיך פײן פאַר-שטעלן זיך דעם אַרטן דושענטלמען. וואָס ער וועט מיט אים גאַר אינגיכן באַקאַנען זיך. אזוי ווי דושעק דאָקינס האָט נישט גע-וואָלט אַרײנגײן קײן לאַנדאַן ביז ס׳וועט אָנקומען נאַכט. זײנען זײ אַרײנגעטראָטן אין דער טײל לאַנדאַן, וואס הייסט איזלינגטאָן, ערשט אַרום עלף אזײגער. זײ האבן אַרומגעשפאַנט אין אַ שמאַל, שלײנגלדיק געסל, און דאָקינס, מאַכנדיק ברייטע שפאַן, האט געבעטן אַליווערן נישט אַשטיין.

אַליווער איז געווען פאַרנומען מיט אײן זאַך: נישט אָנווערן דעם גוטן פריינט. דאָך האָט ער באַווײן אַדערגיך באַטראַכטן בײדע זײטן פון דער גאַס, אַף וועלכער זײ זײנען געגאַנגען. די גאַס איז געווען זײער אײנג און שמוציק, די לופט איז אָנגעשטאַפט געווען מיט עפעס אַ אומדערטרעגלעכן רײער. די געסלעך, וואָס

האָבן איבערגעשניטן די גאַס, זיינען פול געווען מיט כאַשעדיקע
לייט און מיט שיקורים.

אַליווער האָט שוין אנגעהויבן טראכטן צי זאל ער גיט אנט-
לויפן צוריק.

פלוצלינג האט אים דאָקינס אנגעכאפט בא א האנט, אים
אריינגעשטופט אין די אָפענע טויערן פון אַ הויז, וואס איז
געשטאַנען באַם עק גאַס, און אַריינקומענדיק אין אַ קאַרידאר,
פאַרשלאסן הינטער זיך די טיר.

— נו, — האט א געשריי געטון אַ קאָל פון אויבן אלס ענט-
פער אָף דאָקינס פייף.

— פאַרדינסט און פאנצער, — האט דאקינס געענטפערט.
דידאזיקע ווערטער האבן געדינט אלס פאַראַל. א ליכט האט
א גלאַנץ געטון באַם עק קאַרידאר און האט באלויכטן דאס
פאנעס פון א מענטשן, וואס איז געשטאנען בא אַ פארענטש,
אָף אלטע טרעפּ.

— איר זיינט דארט אין צווייען — האט געזאגט דער מענטש,
אפווענדנדיק דאס ליכט און פארשטעלנדיק די שיין מיט דער
האַנט, — ווער איז דער צווייטער ?

— א נייער. — האט געענטפערט דאקינס און האט א שטויס
געטון אליווערן פאַרויס.

— פון וואָנען איז ער ?

— פונם גרינעם לאַנד. וואס, פערזשין איז אויבן ?

— יא, שפּאַנט אַריין.

דאָס ליכט איז פאַרשוואונדן געוואָרן און איניינעם מיטן
ליכט דער מענטש.

אַליווער האָט, מיט איין האַנט אַנטאַפּנדיק די וואַנט, מיט
דער צווייטער אָנהאַלטנדיק זיך אין דאקינסן, גענומען הויבן זיך
אַרוף אָף די פינצטערע, איינגעפאַלענע טרעפּ. זיין כאווער איז
געגאַן שנעל, ווי ער וואָלט זיי געקאָנט, די טרעפּ, פון גאָר לאנג.
ער האָט אופגעפנט א טיר אין אַ צימער אריין און האָט אַריין-
געשלעפט מיט זיך אַליווערן.

די ווענט און די סטעליע סון צימער זיינען געווען לאכלוסן שוואַרץ פון אַלטקייט און פון אומרייניקייט. א פראַסטער טיש איז געשטאַנען לעבן א קאַמין, אַפן טיש — א ליכט, אריינגעשטעקט אין א פלאש, א צוויי — דריי שטייטלעך, א שטיק פוטער אין א טעלער.

אַפן קאַמין איז געשטאַנען א קעסל, אין וועלכן ס'האַט עפעס געזאָטן. לעבן דעם איז מיט א גאַפל אין האַנט געשטאַנען א איינגעהויקערטער אַלטער. אָף זיין מיס פאַנעס זיינען געטאַלן בינטלעך געלע האָר. אנגעטון איז ער געווען אין א פלאנעלענעם סורדעס, אָן אַ קאַלנער; געדאַכט האָט זיך, אז ער איז אינגאַנצן פאַרטון מיטן קאַמין און מיטן שטריק, אָף וועלכן ס'זיינען גע- האנגען זיידענע טיכלעך. אַפן דיל זיינען אויסגעפעט געווען עט- לעכע געלעגערס, איין געלעגער לעבן צווייטן. ארום טיש זיינען געזעסן א פיר — פינף אינגלעך, ניט עלטער פון דאָקינסן. זיי האָבן גערויכערט לאַנגע ליימענע ציבעקלעך און געטרונקען וויין מיט פענעמער פון באיאָרטע לייט. אַלע האָבן זיי ארומגערינגלט דאקינסן, וואָס האָט עפעס שטיל געמורמלט צום אלטן, דאקינס האָט זיך א ווענד געטון צו אַל-ווערן, דאָסועלבע האָט געטון דער אַלטער, וואָס מיטן גאַפל אין דער האנט.

— אַט איז ער, פעדושין, — האָט געזאָגט דאָקינס, — מיין פריינט, אַליווער טוויסט.

דער אַלטער האָט א שמייכל געטון, זיך נידעריק פאַרנויגט פאַר אַליווערן, אויסגעשטרעקט אים א האַנט און געזאָגט, אַז ער האָפט צו האָבן די זכיע גאָר אינגיכן נאָענט באַקאַנען זיך מיט אים. דערנאָך האָבן אַליווערן אַרומגערינגלט די אינגלעך, וואָס מיט די ציבעקלעך, און שטייף געדריקט אים די הענט, באזונ- דערס די האַנט, וואָס אין איר האָט אַליווער געהאַלטן זיין קליין קלומעקל. איינער פון די אינגלעך האָט אָף זיך גענומען די מי באַהאַלטן אַליווערס היטל, אַ צווייטער איז געווען אַזוי געטריי, אַז ער האָט אַריינגעלייגט די הענט אין אַליווערס קעשענעס, קע- דיי באַפרייען אים פון דער מי זיי אויסצוליידיקן פאַרן גיין שלאָפן.

מעגלעך, און אָטוי געטריישאַפּט וואָלט זיך נאָך ווייטער און
בעסער באוויזן, ווען דער גאָפּל פּונם אלטן וואָלט זיי אַלע ניט
צעטריבן אָף די ערטער.

— ס'איז אונז זייער, זייער אנגענעמען זען אייך, אַליווער, —
האַט געזאָגט פעדושין.

— עי, דורכגעטריבענער, נעם אַראָפּ דאָס פלייש דיינס
פּונם קאַמין און רוק צו אַליווערן אַ ביינקל.

— א, דו קוקסט אָף די נאָז-טיכלעך, גוטער-ברודערל? זיי זיי-
נען דאָ פאַראַן אַסאַך, עמעס? מע גיט זיי אונז אָף וואַשן...
בלויז אָף וואַשן, אַליווער! כאַ—כאַ—כאַ...

אַלע כעוורעלייט האָבן זיך צעלאַכט באַ דיזאָזיקע רייד פּונם
אַלטן דזשענטלמען. אַליווער האָט אופגעגעסן זיין כיילעק אָונט-
ברויט. דער אַלטער האָט אים אָנגעגאָסן אַ גלאָז וואַסער מיט ראָם
און געזאָגט, ער זאָל וואַס גיכער אויסטרינקען, ווייל די איבערי-
קע וואַרטן. אַליווער האָט געפּאָלגט און קימאַט טייקעף דערפילט.
אז מע לאָזט אים שטיל אַראָפּ אָף איינער פון די בעטן. ער איז
אַנשלאָפּן געוואָרן מיט אַ שטאַרקן שלאָף.

IX

דער אַלטער דזשענטלמען און זיינע כעוורעלייט

ס'איז שוין שפּעט געווען, ווען אַליווער האָט זיך אָף מאַרגן
אינדערפרי אופגעכאַפּט פון זיין לאַנגן שלאָף. אין צימער איז
קיינער ניט געווען כּוצן אַלטן פעדושין, וואָס האָט געקאַכט קאָוע
אָף איבערבייסן און האָט עפעס אויסגעפייפט, מישנדיק די קאָוע
מיט אַ אייזערנעם לעפל. אַלע מאָל האָט ער זיך אָפּגעשטעלט,
איינגעהערט זיך צום מינדסטן רויש אונטן; דערנאָך האָט ער-
ווידער געפייפט און געמישט די קאָוע.

סאָפּקאַלמאַן; האָט דער אַלטער אַראָפּגענומען דעם קאווע-
קעסל פון קאַמין. ער האָט זיך עטלעכע רעגעס אַרומגעקוקט, ווי
ניט וויסנדיק וואָס צו טון. ער האָט אַ קוק געטון אָף אַליווערן,
אים אַ רוף געטון באַם נאָמען, נאָר אַליווער האָט ניט געענטפערט.
ער האָט זיך געמאַכט, אַז ער שלאָפט.

דעמאָלט איז דער אַלטער שטיל צו צו דער טיר און זי פאַר-
שלאָסן אַפּן שלאָס. דערנאָך האָט ער אַרויסגעשלעפט פון אונ-
טערן דיל א קליין קעסטל און עס אַוועקגעשטעלט אַפּן טיש. זיי-
נע אויגן האָבן זיך צעגלאַנצט, אַז ער האָט עס אופגעעפנט. ער
האַט צוגערוקט צום טיש א אַלט ביינקל, זיך אַוועקגעזעצט און
אַרויסגענומען פון קעסטל גאַלדענע זיינערס, באַזעצטע מיט ברי-
ליאַנטן.

— א— האַ! — האָט ער געזאָגט, דרייענדיק מיט די אַקסלען
און קרומענדיק דאָס פאַנעם מיט אַ מיטעסן שמייכל. — פלינקע הינט!
פלינקע הינט! זיי האָבן זיך אַריינגעפאַקט! וואוילע יונגען!
וואוילע יונגען! —

מיט אַזעלכע אויסגעשרייען האָט דער אַלטער זיי צוריק אַריינ-
געלייגט אין קעסטל. דערנאָך האָט ער פון דעמוזעלבן קעסטל
אַרויסגענומען נאָך אַ האַלבן טויז גאַלדענע זיינערס און זיי מיט
גרויס פאַרגעניגן באַטראַכט; דערנאָך האָט ער אָנגעהויבן אַרויסנע-
מען בייטעלעך, בראַסלעטן און קאַלערליי זעלטענע ברייליאנ-
טענע זאַכן.

אַוועקגעלייגט זיי צוריק, האָט דער אַלטער אַרויסגענומען אַ
צווייט קעסטל. אַזאַ קליינס, אַז ס'האַט נאָר זיין דלאַניע פאַר-
נומען. ער האָט אַוועקגעלייגט עס אַפּן טיש, פאַרשטעלט מיט דער
האַנט און באַטראַכט עס לאַנג, אופמערקזאַם, מורמלענדיק דערביי:
— אַ גרויסאַרטיקע זאַך — טויט-שטראַף! די טויטע האָבן
קיינמאַל קיין כאַראַטע ניט, די טויטע דערמאַנען זיך קיינמאַל
ניט אין זייערע אַלטע זינד. אָט דאָס איז אַ וואונדערלעכע
זאַך צום פאַרקויפן. פינף כעוורעלייט האָבן זיך אַריינגעפאַקט, און
קיין איינער האָט זיך ניט אומגעקערט צוריק.

דעם אַלטנס גלאַנציקע אויגן האָבן צייל-לאָז געבלאָנדזשעט איי-
בערן-צימער און זיך אָפגעשטעלט אָף אַליווערס פּאָנעס. דעם איי-
גלס אויגן זיינען געווענדעט געווען צו אים מיט שטומען גייגער.
דער אַלטער האָט טייקעף פאַרשטאנען, אז מ'האַט נאָך אים נאָכ-
געשפּירט. ער האָט פאַרהאַקט דאָס קעסטל, געכאַפּט דאָס מעסער,
וואָס איז געלעגן אַפּן טיש, און אין דולן קאַס אופגעשפרונגען
פון זיין אָרט.

זיין גאנצער קערפער האָט געציטערט. דאָס מעסער האָט א
פאָך געטון, א גלאנץ געטון אינדערלופטן.

— וואָס הייסט עס? — האָט אויסגעשריגן דער אלטער, — צו-
ליב וואָס קוקסטו עס מיר נאָך? צוליב וואָס האָסטו זיך אופגע-
כאַפּט? רעד! גיכער, גיכער, אויב סע איז באַ דיר דיין לעבן טייער!
— איך קאָן מער ניט שלאָפן, סער, — האָט מיט פאַרכט גע-
ענטפערט אַליווער, — ס'טוט מיר זייער באַנק! וואָס איך האָב גע-
שטערט, סער.

דו האָסט זיך אופגעכאַפּט מיט א שאַ פרייער? — האָט גע-
פרעגט דער אלטער, שטריינג קוקנדיק אפּן אינגל.

— גיין, גיין! כ'פארויכער אייך, סער.

— עמעס? — האָט אויסגעשריגן דער אלטער, ווידער מיט
דולן גרימבאַרן קוקנדיק אָף אַליווערן.

— איך שווער אייך, סער, אז ס'איז עמעס, — האָט שנעל
געענטפערט אַליווער, — איך האָב זיך ניט אופגעכאַפּט.

— ווייס איך, ווייס איך, גוטער ברודער, — האָט געוואָגט דער
אלטער. פלוצלינג גוט ווערנדיק און מאכנדיק א אָנשטעל, אז ער
שפּילט זיך מיטן מעסער, — איך ווייס דאָך. כ'האַב דיך נאָר גע-
וואָלט אָנשרעקן. דו ביסט א וואויל אינגל! כאַ—כאַ—כאַ. דו ביסט
ניט קיין באַל-שאַכער, אַליווער, — האָט געוואָגט דער אלטער, ריי-
בנדיק די הענט, נאָר אַלץ נאָך אומרואיך קוקנדיק אַפּן קעסטל.
— דו האָסט געווען דידאַזיקע שייניקע זאַכעגישן, גוטער
ברודער? — האָט געפרעגט דער אַלטער, פאַרשטעלנדיק מיט דער
האַנט דאָס קעסטל.

— יא, סער.

א — האָט דער אלטער אויסגעשרינגן, בלייך ווערנדיק, — זיי... זיי זיינען מיינע, אַליווער, דאָס זיינען מיינע זאַכן. דאָס איז מיין קליין אייגנטום, אַלץ, וואָס בלייבט מיר אַף דער על-טער. די מענטשן רופן מיך קאַרגער, קאַפּצען; אָס דאָס איז אלץ. אַליווער האָט א טראַכט געטון, אז דער אַלטער איז, זעט אויס, טאַקע אינדערעמעסן קאַרג, אַז ער וואוינט אין אזא מיסע אָרט, בעאייס ער האָט אַזויפיל זייגערס, נאָר טייקעף א טראַכט געבנדיק, אז זיין צוגעבונדקייט צום „דורכגעטריבענעס“ און צו די איבעריקע אינגלעך דאַרף דעם אלטן טייער קאַסטן, האָט ער בלייבגילטיק אַ קוק געטון אַף פעדזשין און געפרעגט, צי מעג ער זיך אַנטון.

— מעגסט. גוטער ברודער, מעגסט, — האָט געענטפערט דער אַלטער, — דאָרט, הינטער דער טיר, שטייט א עמער וואַסער. בריינג אים אַ הער. איך וועל דיר געבן אַ קריגל אַף צו וואַשן זיך. אַליווער איז אומגעשטאַנען און זיך געלאָזט נאָכן עמער. אַז ער האָט זיך אומגעקערט, איז שוין דאָס קעסטל ניט געווען. ער האָט נאָך ניט באַוויזן אַרומצעוואַשן זיך און אויסגיטן די וואַסער פון קריגל דורכן פענצטער, — איז געקומען דאָקינס איניי-נעם מיט זיין פריילעכן גוטן פריינט, דעם, וואָס אַליווער האָט נעכטן געזעען רויכערן — דעם, וואָס מע האָט גערופן טשאַרלו בעטס. אַלע פיר האָבן זיך אַוועקגעזעצט באַם טיש, גענומען טרינקען קאַווע און עסן די קנישעקלעך, וואָס דאָקינס האָט מיט זיך געבראַכט אין הוט זיינעם.

— נו, — האָט געזאָגט דער אַלטער, אַ קוק געבנדיק אַף אַלי-ווערן און ווענדנדיק זיך צו דאָקינסן, — כ׳האַף, איר האָט צוגע-אַרבעט היינטיקן אינדערפרי, גוטע ברידער ?

— אויסגעצייכנט, — האָט געענטמכערט דאָקינס.

— ביסט אַ כאַכעם, איינער אין דער וועלט! וואָס האַסטו

געבראַכט, דורכגעטריבענער ?

— אַ פאַר טייסטערס.

— אָנגעפאקטע? — האָט געפרעגט דער אַלטער, ציטערנדיק פאַר אומגערוילד.

— היפשלעך — האָט געענטפערט דאָקניס און אַרויסגענומען צוויי סייטערס, — איינער א גרינער, דער צווייטער — אַ רויטער.
— זיי זיינען גיט זייער איינג, — האָט געזאָגט דער אַלטער צוויקלענדיק זיי, — נאָר זיי זיינען ריין און פֿיין אויסגעמעלאָ-
כעט. א פיינער מייטער האָט זיי געמאַכט. אַליווער?
— זייער אַ פיינער, סער, — האָט געענטפערט אַליווער.

דערביי האָט זיך בעטס הויך צעלאַכט. אַליווער האָט זיך פאַרשעמט, מיינענדיק, אז ער האָט עפעס א נארישקייט געזאָגט.
— און דו וואָס האָסט, גוטער ברודער? — האָט דער אל-
טער געפרעגט בעטסן.

— שמאַקעלעך, — האָט געענטפערט בעטס און האָט ארויס
גענומען פון קעשענע פיר נאָזטיכלעך.

— וואויל, — האָט געזאָגט דער אַלטער. אופמערקזאַם בא-
טראַכטנדיק זיי, — זייער וואוילע טיכלעך; מע דאַרף מיט א נאָדל
אַראָפּנעמען פון זיי די צייכן-אויסעס. מירן עס אויסלערנען
אַליווערן. ווי רעכנסטו, אַליווער, אַ? כאַ— כאַ— כאַ! ...

— אויב איר ווילט, סער, — האָט געענטפערט אַליווער.
— דו וואָלסט געוואָלט מאַכן טיכלעך אַזוי שנעל, ווי בעטס? —
האָט געפרעגט דער אַלטער.

— כוואָלט זייער געוואָלט. איר לערנט מיך נאָר אויס.
בעטס האָט זיך ווידער צעלאַכט אַף אַ קאָל, אפילע די קא-
ווע צעגאַסן פאַר געלעכטער.

— אַט א נאַאיווקייט! — האָט ער אויסגעשריגן, ווען ער האָט
ענדלעך אופגעהערט צו לאַכן.

דאָקניס האָט גיט געזאָגט קיין וואָרט. ער האָט אַ גלעט גע-
טון אַליווערן איבערן קאָפּ און צוגעגעבן, אז מע וועט אים אלצ-
דינג אויסלערנען. דער אַלטער האָט גענומען שמועסן וועגן עפעס
אַנדערש, געפרעגט, צי איז אסאָך אוילעם געווען אין דעם פרי-
מאָרגן בעאייסן אויספילן דעם טויט-שטראָף. די ענטפערן פון ביידע

אינגלעך האָבן געצוואונגען אַליווערן סאַרכידעשן זיך: וואו
האָבן זיי געקריגן אַזוי פיל צייט אָף צו זיין אומעטום, ווי
אַרבעטס-פּיאיִק זיינען זיי!

נאָכן פּרישטעק האָבן דער אַלטער און די צוויי אינגלעך גע-
נומען שפּילן זיך אין זייער א פּריילעכער שפּיל: דער פּריילעכער
אַלטער האָט אַריינגעלייגט אין איין קעשענע פון די הויזן א טא-
באָק-פּושקעלע, אין דער צווייטער — אַ טייסטער, אין קעשענע
פון סורדעט — א זייגער, דאָס קייטעלע פון זייגער האָט ער אָג-
געטון אַפן האַלדו, צוגעשפּיליעט צו דער מאַנישקע אַ בריליאַנטענע
שפּילקע און שטייף פאַרשפּיליעט דעם גאַנצן סורדעט. דערנאָך
האָט ער אַריינגעלייגט אין די קעשענעס א זייגער-שעכטעלע און
א טיכעלע און גענומען שפּאַנען איבערן צימער, קלאַפּנדיק מיטן
שטעקן און נאָכמאַכנדיק די אַלטע דזשענטלמענען, וואָס מע קאָן
זיי אָפט באַגעגענען אין גאַס. אַלעמאָל האָט ער זיך אָפּגע-
שטעלט פּאַם ארויפן אָדער באַ דער טיר און זיך געמאַכט, ווי
ער קוקט אַריין אין די פּענצטער פון קלייטן.

בעאייכ-מאַיסע האָט ער מיט מוירע ארומגעקוקט זיך אין
אַלע זייטן, ווי ער וואָלט מוירע געהאַט פאַר גאַנאָוים, און האָט
אַלע רעגע פּאַטאַפּט די קעשענעס, צי האָט ער ניט פּאַרלוירן
עפעס. ער האָט דאָס אלץ געמאַכט אַזוי קאָמיש-נאַטירלעך, אז
אַליווער האָט געקייכט פאַר געלעכטער. ביידע אינגלעך זיינען
דערווייל נאָכגעגאַן נאָכן אַלטן און אזוי שנעל אָפּגעשפּרונגען,
ווען ער פּלעג זיך אומקוקן, אַז ס'איז אומעגלעך געווען נאָכ-
צושפּירן נאָך זייערע באוועגונגען. ענדלעך, האָט דאָקינט אנגע-
טראָטן דעם אַלטן אפּן פּוס, בעסט האָט זיך אין דערזעלבער רע-
גע פאַרטשעפעט הינטערן אַלטן, און אין ארעגע האָבן זיי מיט
וואונדערלעכער פּלינקייט צוגענומען פּאַם אַלטן דאָס טאַבאָק-
פּושקעלע, דעם טייסטער, דעם זייגער, דאָס קייטעלע, די שפּיל-
קע, דאָס טיכעלע, אפּילע דאָס זייגער-שעכטעלע. אויב דער אל-
טער פּלעג דערפּילן די האַנט אין קעשענע, פּלעג ער זיך צע-
שרייען, און די שפּיל פּלעג זיך אָנהויבן אפּסניי.

ענדלעך האָט טשאַרלו געוואָגט, אז מע דארף שוין גיין. ער
מיט דאָקטוֹר זיינען אויך געוואן; דער אַלטער האָט זיי געגעבן
געלט.

— אָט, גוטער ברודער, — האָט געוואָגט דער אַלטער צו אַלי-
ווערן, — און אַנטיק א לעבן, ניט עמעס? זיי זיינען אוועק אף א
גאַנצן טאָג.

— זיי האָבן שוין פאַרענדיקט זייער אַרבעט? — האָט גע-
פרעגט אַליווער.

— יאָ, — האָט געענטפערט דער אַלטער, — סיידן עפּשער אונ-
טערוועגס וועלן זיי טרעפן עפעס אַן אַרבעט; זיי וועלן זיך גע-
וויסן פון איר ניט אָפּוואַגן. דו לערן זיך פון זיי, גוטער ברודער,
לערן זיך פון זיי, — האָט דער אַלטער געקלאַפּט מיטן פּויסט אין
שיש, — סו אַלץ, וואָס זיי וועלן דיר זאָגן, פּרעג שטענדיק בא זיי
אַ איינצע, באזונדערס באַס, דורכגעטריבענעם. ער וועט זיין
זייער אַ גרויסער מענטש, ער וועט דיר אויך העלפן ווערן אַ
גרויסער מענטש, דו פּאָלג אים נאָר, וואָס? מיין טיכעלע היינגט
אַרויס פון דער קעשענע, גוטער ברודער? — האָט, פּלוצלינג אָפּ-
שטעלנדיק זיך, געפרעגט דער אַלטער.

— ס'היינגט אַרויס, סער, — האָט געענטפערט אַליווער.

— גיב אַ פּראַוו, דו קאָנסט עס אַרויסשלעפּן אַווי, אַז איך
זאָל ניט טילן? האָסט דאָך געזעען, ווי אַווי מיר האָבן זיך גע-
שפּילט.

אַליווער האָט, נאָכמאַכנדיק דאָקטוֹר, מיט איין האַנט אָנגע-
כאַפט זיך באַ דער קעשענע און מיט דער צווייטער אַרויסגע-
שלעפּט דאָס טיכעלע.

— אַרויסגעשלעפּט? — האָט געפרעגט דער אַלטער.

— יאָ, — האָט געענטפערט אַליווער.

— אַ, דו ביסט אַ פּלינקער יונג, — האָט אויסגעשריגן דער
פּריילעכער אַלטער און געגלעט אַליווערן איבערן קאַפּ, — איך האָב
קיינמאָל ניט געזען אַזאַ כאַכעמל, אָט, נאָ דיר אַ שילינג, אויב
דו וועסט שטענדיק באַווייזן אַזאַ קונץ, וועסטו מיט דער צייט

ווערן ארייכער מענטש. איצט קוה אהער, כוועל דיר ווייזן, ווי
אזוי מע נעמט אראפ די צייכן-אויסיעס פון די טיכעלעך.
אליוער האט זיך געכידעשט: ווי אזוי קאָן ער עס יערן אַ
רייכער מענטש, אויב ער וועט, שפילנדיק זיך, ארויסשלעפן א
טיכעלע פונם אלטן דושענטלמענס קעשענע? נאָר טייקעף האָט
ער זיך באַסראַכט, אַז פּעדזשין איז אַסאַך-עלטער פּון אים, אז
ער, פּעדזשין, ווייסט מערער, איז ער צוגעגאָן נאָך פּעדזשינען
צום טיש און זיך פלייסיק פאַרנומען מיט דער גייער וויסנשאַפט.

X

ד א ס ל ע צ ט ע

עטלעכע טעג איז אליוער פאַרבליבן אינם אלטנס צימער,
אַראָפּנעמענדיק די צייכן-אויסיעס פון די טיכלעך, וואָס מ'האָט
זיי אלע טאָג אָן א שיר אָנגעבראַכט. אָפט פלעג ער אַנטויל גע-
מען אין דער שפּיל, אין וועלכער סע פלעגן שפּילן זיך אלע
אינדערסרי דער אלטער און ביידע אינגלעך. ס'האָט זיך אליוערן
שוין פאַרגלוסט אַאָטעם צו טון מיט פרייער לופט, — ער האָט
גענומען בעסן דעם אלטן, ער זאָל דערלויבן אים גיין אָף אַר-
בעט אייניגעם מיט די צוויי אינגלעך.

סאָפּקאַלסאָף, אין איינעם אַפּרימאַרגן האָט אליוער גע-
קריגן די דערלויבעניש גיין מיט זיי. קיין אַרבעט מיט טיכעלעך
איז שוין ניט געווען אַטאָג צוויי, און די וואַרעמעסן זיינען אַלץ
ערגער און ערגער געוואָרן. מיסטאָם האָבן די דאָזיקע סיבעס גע-
צוואונגען דעם אלטן דושענטלמען, ער זאָל מאַסקים זיין. ער האָט
אָפּגעלאָזט אליוערן און אָנגעזאָגט טשאַרלזן און דאָקינסן, זיי
זאָלן אַכטונג געבן אָף אים.

די דריי אינגלעך זיינען ארויסגעגאן אינמיטען: דער, דורך-
געטריבענער, ווי געוויינלעך, מיט פארבויגענע ארבע, טשאַרלז—
מיט די הענט אין די קעשנעס, אַליווער צווישן זיי, ניט פאר-
שטייענדיק, וואוהין גייען זיי עס און וואָס פאר א מעלאַכע וועט
מען עס אים אָנהויבן לערנען.
זיי זיינען געגאן פוילבלעך, פאמעלעך. אַליווער האָט א טראכט
געטון, אַז די כאוויירים ווילן אָפנאַרן דעם אלטן און וועלן אינ-
גאנצן ניט גיין אף דער ארבעט. דער, דורכגעטריבענער, האָט
געהאַט א מיסעס טעווע אראָפצונעמען פארבייגייענדיק די היטעלעך
פון די קליינע אינגלעך און וואָרפן זיי ארוף. בעטס האָט אַלע-
מאַל גענומען פון די שטעלעכלעך עפל און אריינגעוואָרפן זיי צו
זיך אין די קעשענעס, וואָס האָבן זעט אויס, קיין דנאָ ניט גע-
האַט. דאָס אלץ איז ניט געסעלן געוואָרן אַליווערן. ער האָט שוין
געוואָלט אומקערן זיך צוריק.
נאָר פלוצלינג האָט דאָקינס זיך אָפגעשטעלט, אַרופגעלייגט
אַ סינגער אָף די ליפן און פאָרויכטיק אַוועקגערוסן דעם כאווער.
— וואָס איז מיט אייך? — האָט געפרעגט אַליווער.
— שטילער, — האָט געענטפערט דאָקינס, — דו זעסט אַט-יענעם.
אלטן פויגל, וואָס לעבן דער ביכער-קלייט?
— דעם אלטן דזשענטלמען? — האָט געפרעגט אַליווער, — כּוּזע.
ער האָט פארכידעשט געקוקט אָף די אינגלעך. נאָר ער האָט
ניט געהאט די האַזע פרעגן זיי. זיי זיינען אריבערגעגאן אריבער
דער גאס און גענומען דרייען זיך אַרום אלטן דזשענטלמען.
אַליווער האָט דורכגעשפאנט עטלעכע טריט נאָך זיי, און ניט ווי-
סנדיק, צי זאָל ער גיין פאָראויס, צי זאָל ער גיין צוריק, איז ער
געבליבן שטיין שטומענדיק.
דער אלטער דזשענטלמען האָט געהאט זייער א כּאָשעוון אויס-
זען. זיין קאַפ איז אָנגעוואַרעט געווען, ער האָט געטראָגן גאָל-
דענע ברילן, א גרינעם ראָק מיט א שוואַרצן סאמעטענעם קאַל-
נער, ווייסע הויזן און א באַמבוק-שטעקל אונטער דער פאכווע.
ער האָט גענומען א בוך פון קלייט און געלייענטס הויך, אף א קאַל,

ווי בא זיך אינדערהיים. פארטון אין לייענען, האָט ער ניט
געזען ניט די גאס, ניט די אינגלעך, ניט געזען גאַרניט,
כוצן בוך.

אָליווערן איז פלוצים שוידער באפאלן. דאָקינס האָט אַראָפּ-
געלאָזט די האנט אינם אלטן דזשענטלמענס קעשענע, ארויסגע-
נומען פון דאָרט א טיכעלע און עס איבערגעגעבן טשארלזן. דער-
נאָך האָבן זיי זיך ביידע געלאָזט לויפן און זיינען פאַרשוואונדן גע-
וואָרן הינטערן וואָג.

אין איין רעגע איז אָליווערן קלאָר געוואָרן פון וואַנען סע
נעמען זיך די נאָו-טיכעלעך. די זייגערס, די בריליאַנטן. דאָס
בלוט אין די אָדערן זיינע האָט גענומען גליווערן. ער איז גע-
שטאַנען געפלעפט. דערנאָך האָט ער, ניט וויסנדיק וואָס צו טון,
געלאָזט זיך לויפן טייל-פון-בויגן.

אין דערזעלבער רעגע האָט דער אַלטער דזשענטלמען אַריי-
געליי... די האַנט אין קעשענע. ניט געפינענדיק דאָס טיכעלע,
האָט ער זיך אומגעקוקט. ער האָט געזען א אינגל, וואָס אַנטליפט,
האָט ער טייקעך גערונגען דערפון, אז דאָס איז דער גאַנעווי.
גענומען שרייען, כאַפט דעם גאַנעווי! און זיך געלאָזט לויפן נאָך
אים מיטן בוך אין דער האַנט.

דאָקינס און טשארלז, אַז זיי האָבן אין טויער הינטערן ראָג
דערהערט אַ געשריי און דערווען דעם לויסנדיקן אָליווערן, זיינען
זיי פלינק ארויסגעלאָפן און שרייענדיק, כאַפט דעם גאַנעווי גע-
לאָזט זיך, ווי אַרנטלעכע לייט, נאָכיאָגן נאָך אים. אָליווער איז
געפלוויגן, ווי אַ ווינט. נאָך אים זיינען נאָכגעלאָפן דער אַלטער
דזשענטלמען און די צוויי אינגלעך.

„כאַפט דעם גאַנעווי!“, כאַפט דעם גאַנעווי!—אָט די ווערטער
ווירקן וואונדערלעך. דער קרעמער פאַרלאָזט זיין קלייט, דער
פורמאַן זיין סור, דער קאַצעוו— זיין מאַסע, דער בעקער— זיין
קויש, די מילכיקערן— אירע קריגן, דער פּאַסט-טרענער— זיינע
פאַקעטן, דער שיינער— זיינע ביכער, דאָס קינד— זיין קייקעלע.
אַלע לויסן, שטופן איינער דעם אַנדערן, קערן איינער דעם

אנדערן איבער, טרייען, זידלען זיך. די גאסן און די געסלעך
זיינען פול מיט וייערע געשרייען.

„כאפט דעם גאנצן!“ כאפט דעם גאנצן! — דעם גוואלד
כאזערן איבער הונדערטער קוילעס, און דער האמוין ווערט אלץ
גרעסער און גרעסער. אלע לויפן, שפרינגען אריבער איבער קא-
ליוושעס, פארטשעפן זיך אין שטיינער, פענצער עפענען זיך
אוף, דער אוילעם לויפט און שרייט: „כאפט דעם גאנצן! כאפט
דעם גאנצן!“

מענטשן זיינען פארליבט אין געיעג. דאָס פארמאָטערטע אינ-
געלע, מיט פאָכער אין בליק, נעמט צענויף די לעצטע קויכעס
קעדיי צו אַנטלויפן פונם גאַכיאָג. דער שווייס רינט אָף זיין פאָ-
נעס, נאָר מע יאָגט נאָך, מע דעריאָגט אים. דער גוואלד ווערט
אַלץ העכער און העכער: „כאַהט!“ ענדלעך האָט מען אים
דעריאָגט.

ער איז אומגעפאלן אָף דר'ערד. דער האמוין האָט אים
ארומגערינגלט. יעדערער וויל אַ קוק טון אָף אים.

— אין אַ זייט אַריין! — לאָזט אים אָפרוען!

— וואָס נאָך? ער האָט עס פאַרדינט! — וואו איז דער
דזשענטלמען? — אָס גייט ער! — לאָזט צו דעם דזשענטלמען! —
אַט דאָס איז דאָס איננל, סער?
— יאָ?

אַליווער איז שוין געלעגן אין בלאַטע, מיט בלוט באַם מויל,
ווילד קוקנדיק אַטן האמוין אַרום. דעם אלטן דזשענטלמען האָט
מען אַריינגעשטופט אין סאַמע מיטן.

— יאָ, — האָט געזאָגט דער דזשענטלמען. — כיהאָב מוירע, אַז
דאָס איז ער.

— איר האָט מוירע? — איז ניט צופרידן געווען דער הא-
מין, — וואָס הייסט!

— איך האָב אים געכאַפט, סער — האָט געזאָגט א הויכער
יונג, אַרויסטרעטנדיק פאַרויס, — איך האָב אים אַזעץ געטון אין
די ציין אַריין. איך האָב אים געכאַפט, סער.

ער האָט אַראָפּגענומען דעם הוט מיט א שמיכל, האָפּנדיק, און
ער וועט עפעס באַקומען פאר דער מי. נאָר דער אלטער
דזשענטלמען האָט זיך אָף אים ניט אומגעקוקט. דער פּאָליציי-
מאַן האָט זיך דורכגעשטופּט דורכן האַמוין און אָנגעכאַפּט אָלי-
ווערן באַם קאַלנער.

— נו, שטיי אָף! — האָט ער ביזו געזאָגט.

— דאָס האָב ניט איך געטון, סער. ס'איז צוויי אַנדערע
אינגלעך! — האָט אויסגעשריגן אַליווער, צענויפּדריקנדיק אין איעש
די הענט און אַרומקוקנדיק זיך, — זיי זיינען ערגעץ דאָ נאָענס.
— ניין, — האָט געזאָגט דער פּאָליציי-מאַן, ער האָט געמיינט,
אַז ער רעדט איראָניש, נאָר טשארלו און דאָקינס זיינען שוין
טאַקע פון לאַנג פאַרשוואונדן געוואָרן.

— נו, נו, שטיי אָף! — האָט אַ געשריי געטון דער פּאָליציי-

מאַן, — שטיי אָף שעדל!

אַליווער איז קאָם געשטאַנען אָף די פיס. דער פּאָליציי-מאַן
האָט אים באַ קאַלנער אַוועקגעשלעפּט איבער די גאַסן אין פּאָ-
ליציע אַריין. דער האַמוין איז זיי נאָכגעגאַן, סאַרלויסנדיק פּאָ-
רויס, וועלנדיק אַ קוק טון אָף אַליווערן. אינגלעך האָבן געוואל-
דעוועט און געקוויטשעט.

ענדלעך האָט זיך באַוווּיזן די געביידע פונם פּאָליציי-גירקל.
דער פּאָליציי-מאַן האָט אַריינגעשלעפּט נאָך זיך אַליווערן. די טיר
האָט זיך פאַרהאַקט אונטער זיי.

— וואָס וועט עס ווייטער זיין? — האָט מיט שוידער גע-

טראַכט אַליווער.

שול-און פיאנערן-ביבליאטעק

(ערשטע צען נומערן)

1. דזש. ווערנא—געשטעמלטער געלער
2. סולטאטולי—סאָאיד און אדיגדע
3. דזש. לאנדאן—אף די ברעגן פון סאקראמענטע און אנד.
4. ט.ש. דיקענס—אָליווער טוויסט
5. אקאראסי—ניגוי און שיקא קעגן מאשיסטן
6. שאלעס-לייכעס—מעטושעלאך, ריבטסיק
7. ל. טראצקי—אהין און צוריק
- 8-10. טווען—טאם סאָיער

ЧАРЛЬЗ ДИКЕНС
ОЛИВЕР ТВИСТ
Кооп. Изд. „Культур-Лига“

קאָאָפּעראַטיווער פאַרלאַג
"קוֹלְטוּר-ליגע"
קיעוו—1925

